

Voorjaarsnota 2007 (2008-2011)

**Vastgesteld in de openbare vergadering van het algemeen bestuur op
25 april 2007**

Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden
Postbus 550, 3990 GJ Houten
T (030) 6345700 F (030) 634 5999

post@hdsr.nl
www.destichtserijnlanden.nl

Inhoudsopgave

1	Aanbieding	5
2	Missie	7
2.1	Waarom, waartoe en hoe	7
2.2	Missieformulering	7
2.3	Verder werken met de missie	7
3	Samenvatting	9
3.1	Nieuw in deze voorjaarsnota	9
3.2	Prioriteiten 2008-2011	9
3.3	Ontwikkeling kosten en tarieven	10
4	Beleidsvelden	13
4.1	Planvorming	13
4.2	Waterkeringen	19
4.3	Watersystemen	23
4.4	Zuiveringstechnische werken	29
4.5	Vergunningverlening en handhaving	31
4.6	Beheersing van lozingen	33
4.7	Heffing en invordering	35
5	Bedrijfsvoering	37
5.1	Doelstellingen	37
5.2	Ontwikkelingen	37
5.3	Meerjarenbegroting	40
6	Financiële positie	41
6.1	Financiële uitgangspunten	41
6.2	Totale kosten	41
6.3	Tariefsontwikkeling	43

1 Aanbieding

Het afgelopen halfjaar is binnen het organisatieontwikkelingsprogramma Waterkracht nagedacht over hoe we als waterschap in de toekomst in kunnen spelen op de verschillende ontwikkelingen die op ons afkomen. De eerste resultaten hebben wij in deze voorjaarsnota verwerkt.

Missie

Met het presenteren van onze nieuwe missie willen we graag een richtinggevende, inspirerende en samenbindende basis leggen, waarmee het bestuur en de organisatie de komende jaren vooruit kan. De missie geeft antwoord op de vraag waarom het belangrijk is dat we bestaan en wat mensen in de organisatie voor elkaar en voor de maatschappij willen betekenen. Daarnaast vormt de missie het uitgangspunt voor de doelstellingen die we binnen de verschillende beleidsvelden met elkaar willen realiseren.

Nieuwe opzet planning- en controlcyclus

De nieuwe Waterschapswet stelt strenge eisen aan de uitgangspunten van het financiële beleid en beheer en de inrichting van de financiële organisatie. De nadruk ligt hierbij op de doelmatigheid, doeltreffendheid van de rechtmatigheid van het gevoerde bestuur. Daarnaast worden met ingang van de meerjarenraming 2009-2012 nieuwe verslaggevingvoorschriften voor de waterschappen van kracht, het zogenaamde Besluit Begroting en Verantwoording Waterschappen (BBVW). In deze voorschriften zijn nieuwe eisen opgenomen voor de inrichting van de meerjarenraming, de begroting, begrotingswijzigingen, de jaarrekening en het jaarverslag. Om aan deze eisen te kunnen gaan voldoen is, onder andere, een aanpassing van de opzet van de planning- en controlcyclus noodzakelijk. Om deze wijzigingen te implementeren is een stappenplan opgesteld dat er ook in voorziet dat we de gewijzigde planning- en controlcyclus kunnen inzetten om onze organisatieontwikkeling kracht bij te zetten. Als we de komende jaren op resultaatgerichte wijze onze doelstellingen willen realiseren en daar op transparante wijze verantwoording over af willen leggen, dan is het noodzakelijk om de koppeling beter te leggen tussen de te realiseren doelstellingen en de daarvoor in te zetten middelen. Daarnaast is een betere koppeling tussen bestuurlijke doelstellingen, organisatiedoelstellingen en de persoonlijke doelstellingen van onze medewerkers mogelijk. Deze voorjaarsnota is het eerste document van de planning- en controlcyclus waarin een aantal aanpassingen is doorgevoerd.

De doelstelling van een voorjaarsnota is om de belangrijkste beleidsmatige keuzes voor de langere termijn aan het algemeen bestuur voor te leggen en daarmee een kader te creëren om de begroting voor het komende jaar uit te gaan werken. Daarom hebben we nu de nadruk gelegd op de hoofdlijnen van het beleid en de belangrijkste ontwikkelen binnen de verschillende beleidsvelden en hebben daarvan de financiële consequenties in beeld gebracht. In de begroting gaan we, binnen het kader van de voorjaarsnota, de algemene doelstellingen uitwerken naar concrete resultaatdoelstellingen die we in 2008 gaan realiseren. De financiële consequenties worden dus ook pas in de begroting concreet vertaald naar de verschillende budgetten.

Structuur van deze voorjaarsnota

Voor de nieuwe opzet van de voorjaarsnota hebben we de volgende structuur gekozen. In **hoofdstuk 2** presenteren we onze nieuwe missie. In **hoofdstuk 3** geven we een samenvatting van de beleidsmatige en financiële ontwikkelingen. In **hoofdstuk 4** wordt per beleidsveld de koppeling gelegd tussen de doelstellingen, de beleidsontwikkelingen en de financiële consequenties op de bestaande meerjarenbegroting. In **hoofdstuk 5** geven we inzicht in de ontwikkelingen binnen onze bedrijfsvoering, inclusief de eerste resultaten van het organisatieontwikkelingsprogramma. In **hoofdstuk 6** wordt uiteindelijk een beeld gegeven van de financiële positie in zijn geheel, inclusief de ontwikkeling van de tarieven. We vertrouwen erop met deze voorjaarsnota een goede basis gelegd te hebben in het ontwikkelingsproces om als bestuur en organisatie gezamenlijk te werken aan een waterschap dat klaar is voor de toekomst.

Dijkgraaf en hoogheemraden,
dijkgraaf, ir. D. Vergunst
secretaris-directeur, drs. E.Th. Meuleman

2 Missie

2.1 Waarom, waartoe en hoe

Waarom is een missie voor een organisatie belangrijk? Omdat de missie richting en energie geeft aan iedereen die in en voor de organisatie werkt. De missie dient als gezamenlijk oriëntatiepunt om doelgericht en resultaatgericht te kunnen werken. Een missie geeft antwoord op de vraag waarom het belangrijk is dat we bestaan en wat mensen in de organisatie voor elkaar en voor de maatschappij willen betekenen. Een heldere missie geeft ook houvast aan medewerkers en bestuurders bij het maken van lastige keuzes.

Om ervoor te zorgen dat de missie meer is dan een alleen een mooie en formeel vastgestelde formulering moet hij -in het ideale geval- door de mensen zelf bedacht zijn. Enerzijds zal uiteraard het bestuur de koers moeten uitzetten, anderzijds moeten de medewerkers in hun eigen werk de missie als houvast ervaren als ze voor lastige keuzevragen gesteld worden. Daarom moet een missie in een pendelbeweging tot stand komen.

Na een eerste verkennende bespreking in ons dagelijks bestuur zijn vervolgens groepen van medewerkers in gesprek gegaan over de manier waarop zij omgaan met enkele belangrijke dilemma's die ze in hun werk tegenkomen en waarvoor ze graag meer gezamenlijk houvast zouden willen hebben. Intussen hebben we kunnen constateren dat de door de Unie geïnitieerde discussie met als label "Water Wegen" inhoudelijk heel goed spoort met hetgeen wij in ons eigen missietraject hebben ontwikkeld.

Een volgende bespreking met ons dagelijks bestuur heeft geleid tot twee conclusies. In de eerste plaats is de missieformulering vastgesteld die hierna is weergegeven. En verder is aangegeven dat er nu een uitwerking moet komen die deze algemene missie doorvertaalt naar de werkvloer. Waarbij de uitwerking kan verschillen al naargelang de aard van de taken van de medewerkers.

2.2 Missieformulering

De gevoerde discussies over de uitgangspunten en dilemma's van het waterschap hebben de volgende missieformulering opgeleverd.

Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden zorgt als waterautoriteit voor veilige dijken, droge voeten en schoon water. Kernwaarden bij onze aanpak zijn duurzaamheid, kwaliteit, resultaatgericht, innovatief en efficiënt. We zijn zichtbaar en bereikbaar voor de inwoners en bedrijven van ons gebied. We werken intensief met andere partijen samen, want waterbeheer kan niet los gezien worden van de samenleving. De Stichtse Rijnlanden stemt het waterbeheer af op de eisen van de toekomst en werkt daartoe actief mee aan de totstandkoming van het waterbeleid.

2.3 Verder werken met de missie

In de verschillende afdelingen in de organisatie wordt deze algemene missie inmiddels verder uitwerkt en toegespitst op het betreffende taakgebied. Want de missie is niet alleen belangrijk voor de externe beeldvorming van het waterschap. Een minstens zo belangrijke functie van de missie is om de medewerkers houvast te bieden als ze in het werk van alledag voor lastige keuzevragen of dilemma's geplaagd worden. We verwachten dat de uitwerking op afdelingsniveau als volgende slag van de pendelbeweging zal opleveren dat wij als dagelijks bestuur signalen zullen terugkrijgen over wat de medewerkers van ons als bestuurders nodig hebben in de vorm van beleidsuitspraken, gedrag, etc. We zullen u op de hoogte houden!

3 Samenvatting

3.1 Nieuw in deze voorjaarsnota

3.1.1 Indeling

In de voorbereiding richting deze voorjaarsnota is een start gemaakt met de nieuwe opzet. In de strategische conferentie van DB en MT van 2 februari 2007 zijn de inhoud en de methodiek van de voorjaarsnota besproken. Uitgangspunt is de huidige indeling van de voorjaarsnota naar beleidsvelden gebleven. Binnen de beleidsvelden zijn de kostensoorten geclusterd naar kapitaallasten en overige lasten vanuit de huidige vastgestelde meerjarenbegroting. Van de voorgestelde wijzigingen in bestaand beleid en voorstellen voor nieuw beleid worden afzonderlijk de financiële consequenties weergegeven.

3.1.2 Indexering

In de huidige planning- en controlcyclus wordt in de meerjarenbegroting gerekend met indexatiecijfers voor variabele budgetten en personeelskosten. In de huidige begroting 2007 is geen algemene indexering toegepast op de variabele lasten. Dit is eigenlijk een verkapte bezuiniging omdat prijzen van jaar tot jaar natuurlijk wel stijgen. Voor de personeelslasten werd uitgegaan van een jaarlijkse stijging van 2,5%.

Het gevolg van het rekening houden met indexering in een meerjarenbegroting is dat de geprognosticeerde stijging van tarieven uit twee componenten bestaat. Enerzijds is dat de indexering en anderzijds zijn dat effecten van het gekozen beleid (zoals de kapitaallasten van uitbreidingsinvesteringen). Dit is niet bevorderlijk voor een zuivere discussie over tariefsontwikkelingen. Daarbij komt dat het voorspellen van een index voor de variabele en personeelskosten van een waterschap voor vier jaar vooruit veelal arbitrair is.

Om dit te ondervangen is gekozen om een meerjarenbegroting op basis van constante prijzen op te stellen. De tariefstijgingen die uit zo'n meerjarenbegroting naar voren komen zijn dan alleen het gevolg van de beleidskeuzen die zijn gemaakt. Als basis voor deze voorjaarsnota is de meerjarenbegroting 2007 – 2011 omgerekend naar budgetten zonder index. Hiermee ontstaat een meerjarenbegroting op basis van prijspeil 2007. De mutaties in budgetten in deze voorjaarsnota, als gevolg van prioriteiten en ontwikkelingen, zijn ook op prijspeil 2007 gebaseerd. Bij de begroting 2008 vindt dan de concrete vertaling van de indexering naar de individuele budgetten plaats, omdat dan de index voor het komende jaar wel redelijk is in te schatten.

3.2 Prioriteiten 2008-2011

De volgende prioriteiten zijn binnen de beleidsvelden uitgewerkt voor de periode 2008 en verder.

Planvorming

- Binnen de planvorming ligt de nadruk op de intensivering van de relatie met gemeenten. Het gaat hierbij om overleg over de uitvoering van waterplannen, wateradviezen in het voortraject van bestemmingsplannen en compensatie van de eventuele negatieve gevolgen van de nieuwe Wet op de Ruimtelijke Ordening. Naast de planvorming in het stedelijk gebied is het waterschap ook intensief betrokken bij de realisatie van de Vinex-locaties Houten en Leidsche Rijn.
- De planvorming voor de KRW gaat nu de fase in van bestuurlijk besluitvorming, inspraak en wettelijke verankering. De maatregelen om te voldoen aan de normen voor wateroverlast uit het NBW worden in de periode 2008-2015 uitgevoerd.
- Na vaststelling van de lopende watergebiedsplannen zal het accent in de planvorming verschuiven naar meer inhoudelijke ondersteuning van de uitvoering.
- De bestrijding van verdroging in natuurgebieden wordt voortgezet conform het recente advies van de landelijke Taskforce Verdroging.
- De toenemende waterbehoefte voor berekening in de fruitteelt vraagt voor de langere termijn alternatieve oplossingen, waar gezamenlijk met de fruitsector naar gezocht zal worden.

Waterkeringen

Vanuit de nieuwe ontwikkelingen rondom de landelijk noodzakelijke snelle versterking van primaire waterkeringen en verschuiving van rijkstaken naar waterschappen doemt de vraag op wat onze rol is en moet gaan zijn. Daarnaast heeft de overdracht van de muskusrattenbestrijding naar het waterschap impact op onze organisatie en financiering.

Watersystemen, vaarwegen en havens

Binnen het werkveld watersystemen ligt de nadruk op het halen van de ecologische doelen van de kader richtlijn water (KRW), op het voldoen aan de normen voor wateroverlast van de wateropgave en op de overdracht van werken van Rijkswaterstaat.

Zuiveringstechnische werken

Voor onze zuiveringsinstallaties ligt de nadruk op de optimalisatie, zodat in 2011 elke rwzi voldoet aan de Wvo Richtlijn stedelijk afvalwater. De toekomst van de rwzi Utrecht die loost op de Vecht, heeft een hoge prioriteit in het overleg met de gemeente Utrecht. Samen optrekken betekent beter effluent, een innovatieve compacte rwzi en ruimte voor binnenstedelijke ontwikkeling. Voor de burger betekent het een schonere omgeving tegen dezelfde of lagere kosten.

Vergunningverlening en handhaving

De implementatie van de Waterwet en de Wet algemene bepaling omgevingsrecht (Wabo) heeft de meeste impact binnen dit beleidsveld.

Beheersing van lozingen

Verantwoord samenwerken in de afvalwaterketen en beïnvloeding van derden in het emissiebeleid zijn onze speerpunten.

Heffing en invordering

De implementatie van de nieuwe financieringsstructuur en de daarbij behorende kostentoedelingsverordening en belastingverordeningen hebben in 2008 de hoogste prioriteit.

Bedrijfsvoering

Voor de bedrijfsvoering ligt de nadruk op het organisatieontwikkelingsprogramma Waterkracht. Uitgangspunt hierbij is dat vóór de verkiezingen van 2008 de organisatie er klaar voor is om aan de dan te stellen eisen te voldoen.

3.3 Ontwikkeling kosten en tarieven

3.3.1 Ontwikkeling kosten

De huidige meerjarenbegroting 2007-2011 is, exclusief index, als volgt vastgesteld.

Tabel 1 – Kosten huidige meerjarenbegroting 2007-2011 (in € 1.000)*

	2007	2008	2009	2010	2011
Kosten meerjarenbegroting 2007-2011 (in € 1.000)	81.294	84.639	84.693	89.071	89.632
Stijging ten opzichte van voorgaand jaar		4,1%	0,1%	5,2%	0,6%

* Exclusief indexering

Op basis van besluitvorming, prioriteiten en ontwikkeling laten de totale financiële consequenties die in deze voorjaarsnota zijn uitgewerkt een verdere stijging van de kosten zien. Inhoudelijk zijn deze ontwikkelingen onder de beleidsvelden uitgewerkt.

Tabel 2 – Totale financiële consequenties voorjaarsnota 2007 (in € 1.000)*

	2008	2009	2010	2011
Extra kosten in de exploitatie	702	520	305	355
Kapitaallasten nieuwe investeringen	0	115	53	47
Afschrijvingslasten bestaande activa	900	900	900	900
Totaal	1.602	1.535	1.258	1.302
Kostenniveau na verwerking financiële consequenties	86.241	86.228	90.329	90.934
Stijging ten opzichte van voorgaand jaar	6,1%	0,0%	4,8%	0,7%

* Exclusief indexering

Ontwikkeling tarieven

Naast de kostenontwikkeling worden de tarieven beïnvloed door:

1. ontwikkeling heffingsmaatstaven;
2. reservepositie;
3. financieringsstructuur in 2009 op basis van de nieuwe Waterschapswet.

Ontwikkeling heffingsmaatstaven

Uit de jaarrekening 2006 blijkt dat met name het aantal vervuilingseenheden van bedrijven voor de verontreinigingsheffing in de begrotingen van de afgelopen jaren te rooskleurig is ingeschat. Dit leidt tot een extra tariefstijging van 2% in 2008.

Reservepositie

De tarieven voor de ingezetenenomslag, gebouwd en verontreinigingsheffing zijn in 2007 onder het kostendekkende tarief vastgesteld. Mede door de bandbreedte van 20%-35% wordt een deel van de tariefstijging verklaard doordat we toe moeten groeien naar kostendekkende tarieven.

Financieringsstructuur in 2009 op basis van de nieuwe Waterschapswet.

Onder de nieuwe financieringsstructuur vindt er een verschuiving plaats van de kosten van waterkwaliteitsbeheer (passief) naar watersysteembeheer. Daarnaast worden de huidige omslagklassen afgeschaft. Dit leidt er toe dat voornamelijk het oostelijk deel van ons gebied en het gebied van de Kromme Rijn, waar nu maar respectievelijk 20% en 60% van het tarief in rekening wordt gebracht, vanaf 2009 fors meer moeten gaan betalen. Deze ontwikkeling leidt ertoe dat, om aan de doelstelling van een gelijkmatige tariefsontwikkeling invulling te geven, een gewijzigde tariefsontwikkeling voor met name ongebouwd noodzakelijk is. Hierbij wordt het surplus van de reserve ingezet om het tarief in 2009 zodanig te verlagen dat de schok wordt beperkt voor de gebieden waar de omslagklassen van toepassing waren.

Tabel 3 – Voorgestelde tarieven meerjarenbegroting 2008-2011 (in € 1.000)*

	2007	2008	2009*	2010	2011
Kosten meerjarenbegroting 2007-2011 (in € 1.000)	81.294	86.241	86.228	90.329	90.934
Voorgestelde tarieven					
Ingezetenenomslag	34,56	36,30	58,00	59,65	60,80
Gebouwd	0,53	0,53	0,63	0,64	0,65
Ongebouwd	69,00	60,00	45,60	54,45	60,50
Natuurterreinen			4,66	4,66	4,66
WVO	57,00	61,35	48,30	50,85	51,95
Reservepositie (in € 1.000)***	18.847	14.767	15.517	12.267	12.517
	23%	17%	16%	14%	14%

* Exclusief indexering

** Tarieven vanaf 2009 op basis van de nieuwe Waterschapswet

*** Het voorlopig jaarrekeningsaldo 2006 is in deze reservepositie verwerkt.

4 Beleidsvelden

In dit hoofdstuk wordt per beleidsveld inzicht gegeven in de bestaande doelstellingen, uitgangspunten en meerjarenbegroting. Vervolgens wordt ingegaan op nieuwe ontwikkelingen en noodzakelijke wijzigingen in bestaand beleid. De indeling van de beleidsvelden is gewijzigd.

- Vanwege de beperkte bestuurlijke en financiële prioriteiten binnen het beleidsveld “Inrichting en onderhoud vaarwegen” is deze onder “Watersystemen” ondergebracht.
- Gezien de inhoudelijke overeenkomsten zijn de beleidsvelden “Vergunningverlening en handhaving keur” en de taken rond WVO-vergunningverlening en handhaving binnen het beleidsveld “Beheersing van lozingen (WVO)” samengevoegd tot “Vergunningverlening en handhaving”.

4.1 Planvorming

4.1.1 Doelstellingen

De volgende doelstellingen zijn binnen dit beleidsveld geformuleerd voor 2008 en verder. Voorgestelde aanpassingen of aanvullingen zijn **vet** weergegeven. Doelstellingen die kunnen vervallen zijn *cursief* weergegeven.

Nr.	Doelstelling	Tussendoelstelling
10.01	<u>Beheerplan primaire waterkeringen (2011)</u> • In 2011 vaststellen van het herziene beheersplan voor de primaire waterkeringen	• In 2010 opstellen van een evaluatie van het beheerplan.
10.02	<u>Beheerplan regionale waterkeringen (2011)</u> • In 2011 vaststellen van het herziene beheersplan voor de regionale waterkeringen (verdeeld over het algemeen deel en twaalf gebiedsgerichte deelplannen).	• In 2010 opstellen van een evaluatie van het beheerplan.
10.03	<u>Gemeentelijke waterplannen</u> • Over de voortgang van de uitvoering van het gemeentelijk waterplan is met ingang van 2008 met alle gemeenten in ons beheersgebied minimaal 1 maal per jaar bestuurlijk overleg. De focus ligt hierbij op de afvalwaterketen, de wateropgave en de Kaderrichtlijn Water.	
10.04	<u>Voldoen aan de Europese Kaderrichtlijn Water (2015)</u> • Voldoen aan de eisen die de Europese Kaderrichtlijn Water stelt aan het waterbeheer vanaf 2015.	• Uiterlijk in 2008 worden de doelen en maatregelen definitief vastgelegd in het Waterbeheersplan, dat tevens de bijdrage van het waterschap vormt voor het eerste deelstroomgebieds-beheersplan Rijn-West dat in 2009 bij de EU wordt ingediend.* • Op basis van Europese en landelijke afspraken moeten alle vastgelegde maatregelen voor het beleidsdoel 2015 in 2012 in uitvoering zijn genomen. In de praktijk zal dit slechts gedeeltelijk haalbaar zijn.* • In 2015 wordt getoetst of de gestelde doelen zijn behaald.*

Nr.	Doelstelling	Tussendoelstelling
10.05	<u>Herinrichting Gekanaliseerde Hollandse IJssel (2015)</u> Uiterlijk in 2015 heeft een herinrichting van de Gekanaliseerde Hollandse IJssel en haar uiterwaarden plaatsgevonden die optimaal aansluit bij de wensen van de diverse betrokken belanghebbenden.	<i>Binnen twee jaar na de overdracht van de Gekanaliseerde Hollandse IJssel naar het waterschap zal het waterschap starten met het baggeren van de GHJ.</i> <i>Binnen één jaar na de overdracht van de GHJ naar het waterschap zullen zowel de oevers als de kades langs de GHJ. in de betreffende grootonderhoudsplannen worden verwerkt.</i> Begin 2008 fungeert het waterschap als trekker van een gebiedsgericht project waarin de 'waterschapselementen' uit de Ontwikkelingsvisie en de provinciale streefbeelden voor de ecologische verbindingszone integraal worden uitgewerkt tot concrete uitvoeringsplannen, in samenspraak met betrokkenen in de streek.
10.06	<u>Integrale watergebiedsplannen</u> Uitgangspunt is dat in 2007 de integrale watergebiedsplannen voor het beheersgebied van het waterschap zijn vastgesteld, waarin de wateropgave, GGOR, peilbesluiten en verdrogingsbestrijding in onderlinge samenhang en gebiedsgericht zijn uitgewerkt.	<i>In 2008 beschikt het waterschap gebiedsdekkend over geldige peilbesluiten. Voor gebieden waar geen verplichting geldt voor het opstellen van peilbesluiten zijn in 2007 streefpeilen vastgelegd. Op grond van juridisch advies worden geen streefpeilen vastgelegd voor gebieden waar geen verplichting geldt voor het opstellen van peilbesluiten.*</i> <i>Vanaf 2008 start gefaseerd de uitvoeringsfase van de vastgestelde watergebiedsplannen; de hierin vastgelegde inrichtingsplannen zijn uiterlijk 10 jaar na de start van de werkzaamheden gerealiseerd, mits tijdige besluitvorming mogelijk is en medewerking van derden verkregen kan worden.*</i> <i>In de periode 2008-2010 wordt voor de gebieden buiten watergebiedsplannen zo nodig het gewenste grond- en oppervlaktewaterregime GGOR vastgesteld conform het provinciale beleidskader.*</i> <i>In de periode 2008-2012 worden voor gebieden buiten watergebiedsplannen en gemeentelijke waterplannen zo nodig de vastgelegde KRW-maatregelen gebiedsgericht uitgewerkt tot concrete uitvoeringsplannen.*</i>
10.08	<u>Terugdringen verdroogd natuurgebied met 40% (2010)</u> In de periode 2008-2015 wordt de verdrogingsbestrijding voortgezet conform het advies van de landelijke Taskforce verdroging, op basis van herziene bestuurlijke afspraken met de provincies en in samenspraak met betrokkenen in de streek.	<i>In 2008 zijn voor 20% van het areaal verdroogd natuurgebied binnen ons beheergebied maatregelen getroffen. Realisatie is sterk afhankelijk van tijdige besluitvorming en medewerking van derden.*</i> <i>In 2010 is het areaal verdroogd natuurgebied binnen ons beheergebied met 40% verminderd ten opzichte van 1999.*</i> <i>In 2015 zijn, wat betreft de hydrologie, de instandhoudingsdoelstellingen voor de binnen ons beheergebied liggende Natura 2000 gebieden (de zogenoemde TOP-gebieden) gerealiseerd.*</i>
10.10	<u>Voldoen aan normen Nationaal Bestuursakkoord Water (2015)</u> Het watersysteem moet uiterlijk in 2015 voldoen aan de normen voor wateroverlast die zijn overeengekomen in het Nationaal Bestuursakkoord Water	<i>In de periode 2008-2012 worden voor de gebieden buiten watergebiedsplannen en gemeentelijke waterplannen zo nodig aanvullende maatregelen voor bestrijding van wateroverlast uitgewerkt en in uitvoering genomen.</i>
10.11	<u>Waterbehoefte fruitteelt</u> In de periode 2008-2010 wordt, als vervolgtraject op het watergebiedsplan Kromme Rijn, samen met de landbouwsector gewerkt aan alternatieve/innovatieve oplossingen om de toenemende waterbehoefte voor beregening in de fruitteelt ook op langere termijn in goede banen te leiden.	

Nr.	Doelstelling	Tussendoelstelling
10.12	<u>Toepassen watertoets in ruimtelijke plannen</u> In 2008 is geanticipeerd op de gevolgen voor de watertoets van de nieuwe Wet op de Ruimtelijke Ordening.	
10.14	<u>Waterbeheersplan</u> In 2009 wordt het Waterbeheersplan voor de periode 2010-2015 definitief bestuurlijk vastgesteld.	In 2008 is het concept Waterbeheersplan inhoudelijk gereed, bestuurlijk afgewogen en vrijgegeven voor de gezamenlijke inspraak in het kader van de besluitvormingsprocedure voor het Stroomgebiedbeheersplan KRW.
10.15	<u>Natte ecologische verbindingzones</u> In de periode 2008-2015 fungeert het waterschap als trekker van gebiedsgerichte projecten om de natte ecologische verbindingzones te realiseren op basis van herziene bestuurlijke afspraken met de provincies en in samenspraak met betrokkenen in de streek.	2008 start planvorming Gekanaliseerde Hollandse IJssel 2009 start planvorming Kromme Rijn tot aan de Vecht 2010-2015 start planvorming overige natte ecologische verbindingzones

* Deze tussendoelstellingen zijn opgenomen, terwijl daarvoor nog besluitvorming nodig is over de invulling van de plannen en over het ter beschikking stellen van de benodigde middelen (investeringen en capaciteit).

4.1.2 Ontwikkelingen

Gemeentelijke waterplannen

- De waterplannen hebben hun nut bewezen in de afstemming met gemeenten van alle wateraspecten.
Het ingerichte proces en de overlegstructuur is van groot belang voor het relatiebeheer en krijgt een permanente vorm. Per gemeente vindt één of meerdere malen per jaar bestuurlijk overleg plaats over de uitvoering van het waterplan. Daarnaast is structureel periodiek contact op ambtelijk niveau bij de uitvoering van de maatregelen uit de waterplannen. De belangrijkste inhoudelijke onderwerpen blijven de wateropgave, de kaderrichtlijn water en samenwerking in de afvalwaterketen.

Europese Kaderrichtlijn Water (KRW)

- De planvorming voor de KRW gaat nu de fase in van bestuurlijke besluitvorming, inspraak en wettelijke verankering.
De inhoudelijke fase wordt in 2007 afgesloten met de vaststelling van beleidsdoelen voor 2015 en maatregelpakketten om deze doelen in ons beheergebied te realiseren. De betrokken overheden zullen hierbij de intentie uitspreken om de onderdelen waarvoor ieder verantwoordelijk is na onderlinge afstemming in Rijn-West verband bestuurlijk vast te stellen en in de eigen wettelijke plannen te verankeren. Zowel de onderliggende plannen als het uiteindelijke deelstroomgebiedsplan doorlopen een inspraakperiode die nog tot onderlinge aanpassing kan leiden. Deze fase vergt dus veel ambtelijke en bestuurlijke flexibiliteit om alle stappen binnen een strak tijdschema te doorlopen zodat het landelijke stroomgebiedbeheerplan in 2009 bij de Europese Unie kan worden ingediend. De concrete maatregelen waarvoor het waterschap verantwoordelijk is zullen waar mogelijk binnen lopende watergebiedsplannen/waterplannen worden uitgevoerd. Voor het overige zullen de maatregelen worden uitgewerkt in nieuwe gebiedsgerichte projecten.

Herinrichting Gekanaliseerde Hollandse IJssel

- Na effectuering van de overdracht aan het waterschap zal de herinrichting integraal worden aangepakt.
In 2007 wordt duidelijk in hoeverre de provincie Utrecht een coördinerende rol zal spelen bij de realisering van de gezamenlijke Ontwikkelingsvisie "Gekanaliseerde Hollandse IJssel – meer dan water". Het waterschap heeft als intentie om in elk geval de elementen baggeren, oever- en kadeverbetering en realiseren van de ecologische verbindingzone integraal op te pakken.

Afhankelijk van de opstelling van de andere overheden kunnen ook andere beleidsdoelen worden meegenomen, voor zover passend binnen de beoogde aanpak en tijdsplanning.

Integrale watergebiedsplannen

- *Na vaststelling van de lopende watergebiedsplannen zal het accent in de planvorming verschuiven naar meer inhoudelijke ondersteuning van de uitvoering.*
De inhaalslag in watergebiedsplannen en peilbesluiten heeft geresulteerd in een groot aantal uitvoeringsplannen dat een zwaar beroep doet op de uitvoeringscapaciteit van de organisatie. De praktijk leert dat bij uitvoering nog veel beleidsmatige en inhoudelijke vragen opkomen die een nadere detaillering of aanpassing van het plan nodig maken. Om hierbij de gevraagde ondersteuning te bieden zal in de werkplannen expliciet ruimte gereserveerd worden. In de periode 2008-2012 zullen naar verwachting nog enkele integrale watergebiedsplannen gestart worden waarin de wateropgave, GGOR, verdrogingsbestrijding en KRW-maatregelen gebiedsgericht worden uitgewerkt. Daarnaast zullen voor deelgebieden waar nodig meer thematisch gerichte plannen worden uitgewerkt, bijv. specifiek gericht op KRW of ecologische verbindingzones.

Verdrogingsbestrijding

- *De bestrijding van verdroging in natuurgebieden wordt voortgezet conform het recente advies van de landelijke Taskforce Verdroging.*
De huidige doelstellingen voor verdrogingsbestrijding worden naar verwachting gerealiseerd bij uitvoering van de lopende watergebiedsplannen. In 2007 worden de bestuurlijke afspraken met de provincies herzien, waarbij meer nadruk zal komen te liggen op het herstel van Natura 2000 gebieden (de zogenoemde TOP-gebieden). De Natura 2000 gebieden zijn aangewezen door de minister van LNV en aangemeld bij de EU. Binnen de nieuwe aanpak van verdrogingsbestrijding krijgen deze van de provincie de status van TOP-gebieden. Hiervoor kunnen meer provinciale instrumenten worden ingezet dan in de huidige situatie. Daar tegenover staat dat voor de instandhoudingsdoelstellingen voor Natura 2000 gebieden een resultaatverplichting zal gelden. De ontwikkelingen op dit gebied worden mede in relatie tot de Kaderrichtlijn Water nauwlettend gevolgd.

Nationaal Bestuursakkoord Water

- *De maatregelen om te voldoen aan de normen voor wateroverlast uit het NBW worden in de periode 2008-2015 uitgevoerd.*
De meeste maatregelen maken onderdeel uit van lopende watergebiedsplannen of gemeentelijke waterplannen. Vooral in het gebied Gouwe-Wiericke en in iets mindere mate in het resterende deel van de Landinrichting Driebruggen ligt nog een flinke opgave die maatregelen vergt. Verder zullen waar nodig op kleine schaal gebiedsgericht aanvullende maatregelen worden uitgewerkt. Op landelijk niveau worden de ontwikkelingen gevolgd rond een mogelijke wettelijke verankering van de werknormen voor wateroverlast en mogelijk nog uit te werken normen voor het stedelijk gebied. Daarnaast zal de verwachte totstandkoming van een nieuw bestuursakkoord de nodige aandacht vragen.

Waterbehoefte fruitteelt

- *De toenemende waterbehoefte voor beregening in de fruitteelt vraagt voor de langere termijn alternatieve oplossingen.*
Binnen het watergebiedsplan Kromme Rijn worden oplossingen uitgewerkt om te kunnen voldoen aan de watervraag in het huidige fruitareaal. Naar verwachting zal het areaal in de toekomst nog toenemen, waardoor de grenzen aan onze oplossingsmogelijkheden zowel in fysieke als financiële zin overschreden zullen worden. Het is onvermijdelijk dat de fruitsector zelf gaat bijdragen aan oplossingen voor de problematiek, niet alleen qua ideevorming maar ook in fysieke en financiële zin. Als vervolg op het watergebiedsplan zal hiervoor een gezamenlijk traject worden uitgezet.

Watertoets

- *In de komende jaren wordt getracht de eventuele negatieve gevolgen van de nieuwe Wet op de Ruimtelijke Ordening (WRO) te compenseren.*
De nieuwe WRO heeft gevolgen voor onze invloed op de bestemmingsplannen. Mede omdat de

rol van de provincie als goedkeurder achteraf (via de Provinciale Planologische Commissie) komt te vervallen. Duidelijk moet worden wat de risico's zijn en hoe deze zijn te beheersen.

Waterbeheersplan

- *Het Waterbeheersplan krijgt een andere status omdat de maatregelen om te voldoen aan de Kaderrichtlijn Water hierin juridisch verankerd worden.*
Dit heeft tot gevolg dat zowel inhoudelijk als procedureel afstemming nodig is met het werkproces voor de KRW, ook in Rijn-West verband. Naast de doelen en maatregelen voor de KRW zullen ook de bestaande thema's uit beleid en beheer worden verwerkt in het Waterbeheersplan. Extern is afstemming nodig over de gewenste uniformiteit in presentatie van het KRW-deel en vooral over het synchroniseren van de procedures voor inspraak en bestuurlijke besluitvorming. Mede in verband met de bestuursverkiezingen eind 2008 vergt de planning van het proces veel aandacht. Een eerste concept van het Waterbeheersplan zal begin 2008 beschikbaar zijn. De inspraak is gepland in mei en juni. Definitieve vaststelling door het Algemeen Bestuur moet nog in 2008 plaatsvinden in verband met de landelijke procedures voor het KRW stroomgebiedbeheersplan in 2009.

Natte ecologische verbindingzones

- *Realisering van natte ecologische verbindingzones vergt een integrale aanpak op basis van bestuurlijke afspraken met de provincies.*
Aanleg van natuurvriendelijke oevers gebeurt tot nu toe vooral in het kader van groot onderhoud aan oevers, bij kadeverbetering en in toenemende mate als onderdeel van watergebiedsplannen. Dit is niet voldoende om de door de provincie aangewezen natte ecologische verbindingzones in 2018 te realiseren. Naast voortzetting van de lokaal gerichte aanpak via het GOP Oevers is een integrale gebiedsgerichte aanpak nodig om op termijn aaneengesloten verbindingzones te creëren. Op basis van bestuurlijke afspraken met de provincie over verantwoordelijkheden, medefinanciering en programmering binnen de Agenda Vitaal Platteland zullen de komende jaren door het waterschap diverse gebiedsprocessen gestart worden. De grote ecologische verbindingzones Kromme Rijn en Hollandse IJssel zullen als eerste opgepakt worden.

Participatie in planvorming van derden

- Het waterschap zal waar mogelijk participeren in plannen van derden waar kansen zijn eigen beleidsdoelsten (zoals de wateropgave) mede op te lossen door wijziging van functies en herinrichting van gebieden. Voorbeelden zijn Groene Hart, Gouwe-Wiericke West, Nieuwe Hollandse Waterlinie, Rijnenburg en groot groengebied Utrecht-West.

4.1.3 Meerjarenbegroting

Tabel 4 – Budgetten planvorming (in € 1.000), zoals in de begroting 2007 verwerkt (exclusief indexering)

	2007	2008	2009	2010	2011
Kapitaallasten	882	859	688	124	128
Overige lasten	1.369	1.423	1.543	1.542	1.506
Totaal	2.251	2.282	2.231	1.666	1.634

Van de hiervoor beschreven doelstellingen en ontwikkelingen worden de volgende financiële consequenties bij de begroting 2008 in de meerjarenbegroting verwerkt.

Tabel 5 – Financiële consequenties voorjaarsnota 2007 budgetten planvorming (in € 1.000)

	2008	2009	2010	2011
Ophoging onderzoeksbudget Watertoets	30	30	30	30
Totaal	30	30	30	30

Toelichting

Dit bedrag is bedoeld om bij de watertoets de effecten van de planvorming op de waterhuishouding te bepalen en als kader aan te leveren bij de projectontwikkelaar.

4.1.4 Geplande investeringen

Tabel 6 – Investeringsplanvorming (in € 1.000) , zoals in de begroting 2007 verwerkt

	2008	2009	2010	2011
Implementatie EKRW	463	337	0	0
Uitwerken wateropgave	200	150	0	0
Boeren met water (blauwe diensten Langbroekerwetering)	100	100	0	0
Totaal	763	587	0	0

Van de hiervoor beschreven doelstellingen en ontwikkelingen worden de volgende financiële consequenties bij de begroting 2008 in de meerjarenbegroting verwerkt.

Tabel 7 – Financiële consequenties voorjaarsnota 2007 investeringen planvorming (in € 1.000)

	2008	2009	2010	2011
Uitwerking wateropgave	-75	-50	0	0
Totaal	-75	-50	0	0

Toelichting

Het investeringsbudget voor het uitwerken van de wateropgave kan teruggebracht worden tot € 225.000. Dit leidt voor 2008 en 2009 tot respectievelijk € 75.000 en € 50.000 lagere kosten.

4.2 Waterkeringen

4.2.1 Doelstellingen

De volgende doelstellingen zijn binnen dit beleidsveld geformuleerd voor 2008 en verder. Voorgestelde aanpassingen of aanvullingen zijn **vet** weergegeven. Doelstellingen die kunnen vervallen zijn *cursief* weergegeven.

Nr.	Doelstelling	Tussendoelstelling
11.03	<u>Derde toetsing primaire waterkering (2009)</u> In 2009 is de derde toetsingsronde gereed hebben voor de primaire waterkeringen.	
11.04	<u>Voldoen aan normen secundaire waterkering (2022)</u> In 2022 voldoen de regionale waterkeringen aan de normen, die de provincies vaststellen in de Verordening Waterkeringen West-Nederland.	- In 2008 voldoen de regionale waterkeringen van categorie 3 aan de normen. - In 2009 vaststellen van de legger regionale keringen. In 2009 is de eerste toetsing uitgevoerd en gerapporteerd aan de provincie.
11.06	<u>Eigendommen buitentaluds (2013)</u> Het vóór 2013 in eigendom hebben van alle buitentaluds van alle direct kerende primaire waterkeringen en het eigendom van de kernzone van de regionale waterkeringen uit oogpunt van veiligheid.	In 2008 is 50% van de buitentaluds van de direct kerende primaire waterkeringen in eigendom en beheer van het waterschap of een medeoverheid.
11.07	<u>Rampenbestrijding</u> Jaarlijks wordt er door het dijkleger geoefend in de bestrijding van een ramp op de primaire waterkering.	

4.2.2 Ontwikkelingen

Planologische Kernbeslissing 'Ruimte voor de Rivier' deel 4

- PKB Ruimte voor de Rivier leidt op middellange / lange termijn tot investeringen.*
De Planologische Kernbeslissing Ruimte voor de Rivier, welke eind 2006 door de Tweede Kamer is vastgesteld heeft op korte termijn geen gevolgen voor de primaire waterkering langs de Nederrijn en Lekdijk. Wel is aangegeven dat een traject van de Lekdijk Lopikerwaard op termijn zal moeten worden verhoogd. De noodzakelijkheid zal vooral afhangen van de hydraulische randvoorwaarden welke het Rijk nog moet opstellen voor de toetsronde die in 2011 zal moeten worden opgeleverd. Hoogstwaarschijnlijk zal het Rijk hiervoor in 2007 het overleg met ons over starten. Dan zal ook een afweging gemaakt moeten worden op welke termijn de benodigde maatregelen zullen worden aangepakt. Op de middellange en lange termijn zal dus rekening gehouden moeten worden met extra investeringen voor het op orde brengen van de primaire waterkering. Voor de financiering hiervan zal in eerste instantie naar het Rijk worden gekeken. Voor het uitvoeren van de toetsing is extra budget gereserveerd in de jaren 2008 en 2009.

Gekanaliseerde Hollandsche IJssel 'meer dan water'

- Niet direct kerende primaire waterkering langs Gekanaliseerde Hollandse IJssel zal op termijn tot investeringen leiden.*
De Legger voor de niet directkerende primaire waterkering van dijkkring 14 (de Hollandse IJsseldijk) is gereed. Op basis van het beheerdersoordeel (het Rijk heeft voor deze kering nog geen hydraulische randvoorwaarden opgesteld) kan geconcludeerd worden dat deze waterkering op dit moment onvoldoende waterkerend is. Op dit moment is het toetscriterium dat de staat van deze kering niet slechter mag zijn dan in 1996. Daar voldoen we op dit moment aan. Op het moment dat het Rijk de hydraulische randvoorwaarden heeft vastgesteld zal een volledige toetsing plaats kunnen vinden. Op dit moment is nog niet duidelijk wanneer dit zal gebeuren. Ook is nog niet duidelijk hoe de financiering van de benodigde maatregelen zal plaats vinden (door het Rijk of door het waterschap).

- *Realisatie integrale visie Gekanaliseerde Hollandse IJssel zal tot hogere investeringskosten leiden.*

In 2006 is de integrale visie Hollandse IJssel meer dan water door de verschillende betrokken besturen vastgesteld. In 2007 zal begonnen worden met een verdere uitwerking voor keringen en oevers. Voor de uitvoering hiervan zal meer geld nodig zijn dan nu is opgenomen in het GOP regionale keringen en het GOP oevers. In de voorjaarsnota 2008 zal duidelijk zijn welke extra financiële inspanning hiermee gemoeid zal zijn.

Groot onderhoud

- *Groot onderhoud buitentaluds en kunstwerken primaire waterkeringen.*
De buitentaluds van de primaire waterkering zullen periodiek (1x/30 jaar) verbeterd moeten worden (opnieuw profileren). Daarnaast vragen de kunstwerken in de primaire kering (peilschaalhuisjes, coupures, inlaten) periodiek groot onderhoud. Om dit planmatig op te kunnen pakken wordt voorgesteld hiervoor jaarlijks een bedrag van € 100.000 op te nemen voor het nog op te stellen grootonderhoudsplan (GOP) primaire waterkeringen.

Normering voor de regionale waterkeringen

- *Verordening regionale waterkeringen geeft randvoorwaarden voor toetsing. Vooralsnog is geen extra investering noodzakelijk voor het op orde brengen van deze keringen.*
De provincies Utrecht, Noord- en Zuid Holland hebben in 2006 de Verordening Regionale Waterkeringen vastgesteld. Deze Verordening geeft de randvoorwaarden voor de toetsing van de regionale waterkeringen. Dit leidt tot een andere manier van bepaling van de toetshoogte. In 2007 zal een globale verkenning worden uitgevoerd of de nieuwe toetshoogtes extra investeringen zullen vergen voor het op orde brengen van de regionale waterkeringen. In 2009 moet de eerste globale toetsing zijn uitgevoerd. Op basis daarvan zal een definitief beeld gegeven kunnen worden van de benodigde investeringen voor het op orde brengen van deze keringen. De provincies hebben ook aangegeven dat zij er van uitgaan dat de waterschappen in 2015 de regionale waterkeringen voor de 1^e maal op orde hebben. Onze planning voor het op orde brengen van deze keringen is gericht op 2022. Echter de meest risicovolle waterkeringen (klasse 3 en 4) zullen we voor 2010 op orde hebben. De overige keringen zullen in de periode 2010 – 2022 worden aangepakt, maar hebben een dusdanig laag risico dat er geen aanleiding is om het tempo van op orde brengen bij te stellen.

Financiering primaire waterkeringen (commissie Vellinga)

- *Versterking van de primaire waterkeringen moet landelijk snel van de grond komen.*
De commissie Vellinga heeft het financieringsvraagstuk voor de primaire waterkeringen inzichtelijk gemaakt. Om in 2015 volledig te voldoen aan de huidige veiligheidsnorm is landelijk vanaf 2008 een investering nodig van € 930 miljoen per jaar. Voor de jaren 2008-2011 is dat gemiddeld € 310 miljoen meer dan voorzien is in de huidige rijksbegroting voor de periode van 2012-2015 gaat het om € 800 miljoen per jaar. Zoals hiervoor aangegeven is er binnen ons gebied geen sprake van achterstanden.

De commissie heeft geconstateerd dat huidige wijze van financieren via de rijksbegroting mede oorzaak is van het ontstaan van achterstand in het op orde brengen van primaire waterkeringen. Financiering door waterschappen biedt meer zekerheid en op termijn leidt dit tot een lastenverschuiving van het Rijk naar de waterschappen. Los van het financieringsvraagstuk is de conclusie van de commissie dat de versterking van de primaire waterkeringen snel van de grond moet komen.

Muskusrattenbestrijding

- *In 2007 wordt duidelijk of en hoe overdracht van de muskusrattenbestrijding aan het waterschap gaat plaatsvinden en wat de consequenties hiervan zijn.*
De waterschappen zijn in overleg met provincie en de OLM over de delegatie van de muskusrattenbestrijding aan de waterschappen. In 2007 zal bestuurlijk het besluit genomen moeten worden of hiermee ingestemd kan worden.

4.2.3 Meerjarenbegroting

Tabel 8 – Budgetten waterkeringen (in € 1.000) , zoals in de begroting 2007 verwerkt (exclusief indexering)

	2007	2008	2009	2010	2011
Kapitaallasten	3.108	3.721	3.352	3.392	3.455
Overige lasten	2.374	2.116	2.266	1.966	2.051
Totaal	5.482	5.837	5.618	5.358	5.506

Van de hiervoor beschreven doelstellingen en ontwikkelingen worden de volgende financiële consequenties bij de begroting 2008 in de meerjarenbegroting verwerkt.

Tabel 9 – Financiële consequenties voorjaarsnota 2007 budgetten waterkeringen (in € 1.000)

	2008	2009	2010	2011
1. Bijdrage Veiligheid Nederland in Kaart	95	0	0	0
2. Muskusrattenbestrijding (piekbestrijders OLM)	240	240	0	0
3. Herziening beheersplan en update legger primaire waterkeringen	0	0	0	75
Totaal	335	240	0	75

Toelichting

1. Het landelijke studieproject De Veiligheid van Nederland in Kaart (VНК) van de Unie van Waterschappen brengt overstromingsrisico's van dijkringen in kaart, en de eventuele gevolgen van zulke overstromingen. Voor 2008 wordt hiervoor een bijdrage gevraagd.
2. Voor de muskusrattenbestrijding wordt voor 2008 en 2009 extra budget opgenomen voor de verlenging van de tijdelijke extra formatie van 10 fte voor de piekbestrijding.
3. Voor de herziening van het beheersplan primaire waterkeringen en de update van de legger wordt voor 2011 het onderzoeksbudget incidenteel opgehoogd.

4.2.4 Geplande investeringen

Tabel 10 – Investerings waterkeringen (in € 1.000) , zoals in de begroting 2007 verwerkt

	2008	2009	2010	2011
Grootonderhoudsplan kaden	2.254	2.254	2.254	2.254
Flimap	300	0	0	0
Totaal	2.554	2.254	2.254	2.254

Van de hiervoor beschreven doelstellingen en ontwikkelingen worden de volgende financiële consequenties bij de begroting 2008 in de meerjarenbegroting verwerkt.

Tabel 11 – Financiële consequentie voorjaarsnota 2007 investeringen waterkeringen (in € 1.000)

	2008	2009	2010	2011
Groot onderhoud buitentaluds en kunstwerken primaire waterkeringen (zie onder ontwikkelingen)	100	100	100	100
Totaal	100	100	100	100

4.3 Watersystemen

4.3.1 Doelstellingen

De volgende doelstellingen zijn binnen dit beleidsveld geformuleerd voor 2008 en verder. Voorgestelde aanpassingen of aanvullingen zijn **vet** weergegeven. Doelstellingen die kunnen vervallen zijn *cursief* weergegeven.

Nr.	Doelstelling	Tussendoelstelling
12.01	<u>In uitvoering nemen integrale beheers- en onderhoudsprogramma's</u> In 2008 is de brede kijk met betrekking tot het beheer en onderhoud van het watersysteem gebiedsdekkend op operationeel niveau geïmplementeerd.	Het in 2008 opstellen en implementeren van de integrale onderhoudsplannen per rayon, gebaseerd op het Regiobeheerplan.
12.02	<u>Aanpassing watersysteem oevers (2018)</u> - In 2018 is de inrichting van het watersysteem aangepast aan de integrale functies, zoals kwantiteit, kwaliteit en ecologie. - Het waterschap heeft in 2018 de natuurvriendelijke oevers binnen de provinciale natte ecologische verbindingzones gerealiseerd (in totaal ca. 219 km, waarvan 53,4 km al is gerealiseerd). Dit gebeurt deels (1/3) in het kader van het GOP oevers en het GOP regionale waterkeringen, voor het overige in het kader van gebiedsgerichte projecten.)	- In de periode 2007-2010 zijn langs 47 km verbindingzone natuurvriendelijke oevers gerealiseerd. - In de periode 2011-2014 is 50 km gerealiseerd. - In de periode 2015-2018 is 68,5 km gerealiseerd. - Bij de aanleg van kunstwerken en oevers zal het aanbrengen van faunapassage worden nagestreefd.
12.03	<u>Baggerprogramma (2015)</u> Uiterlijk in 2015 is de achterstand van onderhoudsbagger van het waterschap weggewerkt; na 2015 worden alle watergangen van het waterschap op voldoende diepte gehouden via het reguliere onderhoudsprogramma.	
12.05	<u>Baggeren tertiaire watergangen (2015)</u> Uiterlijk in 2015 zijn de tertiaire watergangen, in onderhoud bij derden, op voldoende diepte gebracht.	
12.06	<u>Saneringsprogramma</u> Uiterlijk in 2020 is het saneringsprogramma voor waterbodems buiten het onderhoudsprofiel uitgevoerd.	
12.07	<u>Waterakkoorden</u> Voorbereiden en afsluiten van waterakkoorden over de wateruitwisseling met aanliggende waterbeheerders.	- Weerdsluis en overigs uitwisselpunten met Amstel, Gooi en Vecht. In de periode 2009-2015 zullen bestaande en nieuwe waterakkoorden zo nodig worden uitgebreid met afspraken over de kwaliteitscriteria voor het uitgewisselde water.

4.3.2 Ontwikkelingen

Overdracht werken Rijkswaterstaat

De overdracht van deze werken valt uiteen in 4 fasen:

- fase 1: overdracht Gekanaliseerde Hollandse IJssel en de Doorslag in Nieuwegein;
- fase 2: overdracht voorhavendijken sluizen Beatrix en Irene;
- fase 3: overdracht Merwedekanaal Noord, Vaartse Rijn en Catharijnesingel in Utrecht;
- fase 4: overdracht Merwedekanaal Zuid en Vaartse Rijn in Nieuwegein.

In 2007 is fase 1 voorzien. Fase 2 volgt in 2008, fase 3 in 2009. De overdracht van fase 4 zal naar verwachting nog enkele jaren op zich laten wachten, omdat dit samenhangt met de bouw van de derde sluiskolk van de Beatrixsluis. Het Merwedekanaal zal tijdens de bouw fungeren als bypass voor de scheepvaart. De overdracht vindt budgettair neutraal plaats.

Stedelijk waterbeheer

Het waterschap is intensief betrokken bij de realisatie van de Vinex-locaties Houten en Leidsche Rijn. Een ander aspect is het onderhoud in de kernen. Dit is wezenlijk verschillend met het onderhoud in het landelijk gebied. Het aantal "klanten" is veel groter en het belang voor deze klanten is anders. Zo is het zetten op de kant van uitkomend materiaal als waterplanten en bagger niet aan de orde. Ook wordt veel aandacht (en geld) besteed aan de verwijdering van drijfvuil. Op het gebied van waterkwaliteit is in het stedelijke nog veel te winnen. Afkoppelen van verhard oppervlak van de riolering, waardoor minder riooloverstorten plaats hoeven te vinden, en verwijderen van vervuilde bagger doen de waterkwaliteit verbeteren. Samenwerking met de gemeente is bij deze aspecten cruciaal.

Cultuurhistorie

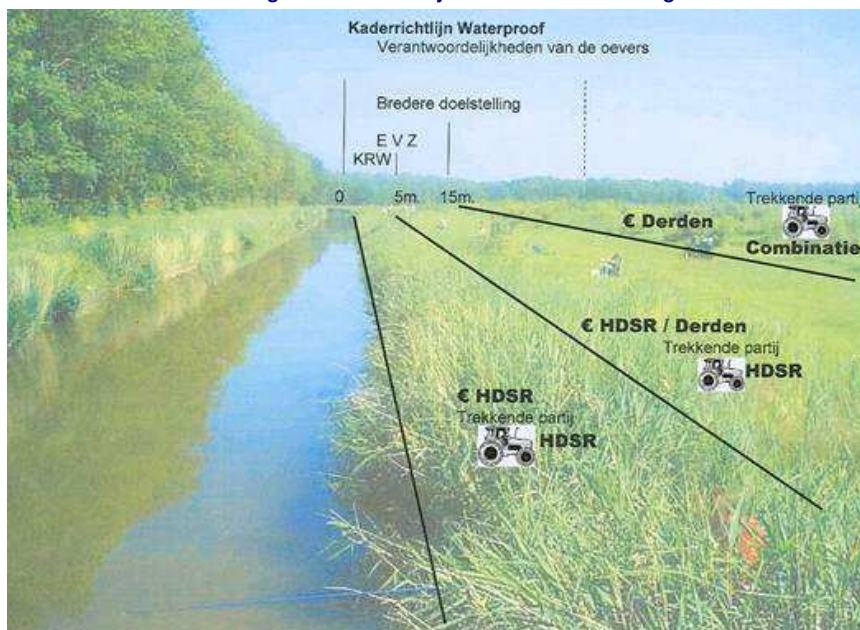
In het nabije verleden zijn reeds een aantal cultuurhistorische objecten grondig aangepakt: Molen Bonrepas, sluizen Vreeswijk, Cothen, Werkhoven, Wijk bij Duurstede, Sandwijk en Indijk en de cultuurhistorische schutjes in Maartensdijk. In de komende jaren zullen aan de hand van het uitgevoerde cultuurhistorisch onderzoek nog een aantal objecten volgen en zal dit belang worden meegenomen. In het komende jaar staan de restauratie van 2 monumentale schuren in Jaarsveld en die van de schoorsteen bij gemaal Kamerik-Teijlingens op de rol. Ook wordt de overdracht voorbereid van de Woerdersluis van 1643 te Spaarndam naar het Hoogheemraadschap van Rijnland. De overdracht gaat gepaard met een eenmalige overdrachtsom om de "Hansje Brinker"sluis in goede staat te kunnen brengen.

Aanleg en verbetering.

Het waterschap staat voor de uitdaging om een aantal inrichtingsmaatregelen te nemen. Deze maatregelen zijn grofweg te verdelen als volgt.

- Realiseren meer water voor berging; voorbeelden hiervan zijn nevengeulen en natuurontwikkelingen.
- Verbeteren aan- en afvoerfunctie van het watersysteem.
Een bijzonder element hierbij is de watervoorziening voor de fruitteelt. Met de fruitsector zal hiervoor een oplossing moeten worden gezocht.
- Aanleg natuurvriendelijke oevers.
 - T.b.v. het kaderrichtlijnwater-proof maken; dit is een taak van het waterschap. Het waterschap zal dit trekken en de dekking van de kosten regelen.
 - T.b.v. realiseren van de ecologische verbindingzones (EVZ); dit is een door de provincie opgedragen taak aan het waterschap. Het waterschap is de trekker en de provincie stelt middelen ter beschikking om de kosten boven het kaderrichtlijn-proof maken te dekken. Wordt er bovenop deze EVZ's nog een breder belang nagestreefd dan is het waterschap geen trekker meer, maar die partij die de betreffende brede insteek voorstaat.
 - T.b.v. stedenbouwkundige of landschappelijke inrichtingen . Deze inrichtingen worden door een andere partij dan het waterschap geïnitieerd. Het is dan ook logisch dat deze partij het project trekt en de financiën regelt.

Schematische voorstelling verantwoordelijkheden en financiering

Het beleid voor realiseren natuurvriendelijke oevers (NVO) en ecologische verbindingzones (EVZ) is als volgt te zien.

1. Voor de periode tot 2018 wordt een tweesporen benadering gevolgd:
 - a. realisatie van NVO (soms als element van EVZ) in het kader van vervanging, groot onderhoud of kadverbetering loopt via de bestaande instandhoudingsbudgetten;
 - b. realisatie van NVO en EVZ in het kader van gebiedsgerichte verbeteringsplannen loopt via planvorming Watergebiedsplannen, KRW/WB21, gemeentelijke waterplannen en overige gebiedsgerichte projecten. Slechts het gedeelte van de watergebiedsplannen is reeds opgenomen in de meerjarenraming. Voor de periode van 2010 en verder worden in de overige gebiedsgerichte projecten investeringen voorzien.
2. Voor spoor a wordt in de Tussenevaluatie GOP oevers aanvullend beleid voorgesteld om verantwoord om te gaan met gecreosoteerde oevermaterialen en hiertoe het investeringsbudget GOP te verhogen.
3. Besluitvorming over het gebiedsgerichte spoor wordt eerst grondig voorbereid met provincies en gemeenten.
4. Parallel hieraan wordt een aantal inhoudelijke vraagstukken rond NVO/EVZ verder uitgewerkt:
 - a. concrete richtlijnen/kwaliteitscriteria voor inrichting, beheer en monitoring, in overleg met provincie (beslisboom en gereedschapskist);
 - b. kosteneffectiviteit en haalbaarheid van natuurvriendelijke inrichting als maatregel om fysisch-chemische maar vooral ecologische waterkwaliteit te verbeteren, in het kader van planvorming KRW;
 - c. concrete gebiedsgerichte uitwerking en prioritering van faunapassages, zoals nu voor Kromme Rijn is gedaan.

Onderhoud.

Het onderhoud is onderverdeeld in lang-cyclisch (groot) onderhoud (via grootonderhoudsplannen) en kort-cyclisch (regulier) onderhoud. Vanuit het regulier onderhoud zijn de volgende ontwikkelingen te voorzien.

Aandacht voor natuurvriendelijk onderhoud

Steeds meer oevers worden natuurvriendelijk ingericht. Bij deze natuurvriendelijke oevers behoort een streefbeeld. Om dit streefbeeld te garanderen, wil het waterschap zelf het onderhoud op zich nemen van die oevers die bijdragen aan het na te streven doel, bijvoorbeeld in EVZ's en oevers vanuit de

KRW. Dient de natuurvriendelijke oever niet deze waterschapsdoelen, dan zullen de onderhoudswerkzaamheden door en op kosten van de initiatiefnemer plaatsvinden.

Onderhoud kunstwerken.

De komende jaren zullen in het teken staan van het planmatig regulier onderhoud en het daarbij te introduceren onderhoudsbeheersysteem. Uit wettelijke eisen en richtlijnen blijkt dat voor diverse kunstwerken nog aanpassingen nodig zijn om te voldoen. Deze werken worden in het kort- of langcyclische onderhoud meegenomen. Ook zijn er kunstwerken met een cultuurhistorische waarde welke kostenverhogend doorwerken.

Samenwerking met collega-overheden.

Op het gebied van aanleg en onderhoud wordt steeds meer samengewerkt met andere overheden. Dit is niet alleen het geval bij de planvorming (watertoets) maar ook zeker in de realisatie. Zo zal ook in de komende jaren intensief met de Vinex-gemeenten Houten en Utrecht worden samengewerkt, waarbij het waterschap fungeert als ingenieursbureau voor die kunstwerken, die het waterschap zelf overgedragen gaat krijgen. Ook zal in de komende jaren steeds nadrukkelijker de samenwerking op het gebied van stedelijk waterbeheer worden gezocht. Investeren in het netwerk daaromtrent is onontbeerlijk. Het onderhoud van deze stedelijke gebieden is gebaseerd op een stedenbouwkundig streefbeeld. Dit streefbeeld is door de initiatiefnemer, zijnde de gemeente, vastgesteld. Het onderhoudsplan van deze gebieden wordt tezamen met de gemeenten opgesteld. Vanaf 2007 worden een aantal grote uitbreidingsgebieden (deels) door het waterschap onderhouden. Deze zijn Zenderpark, Houten en Leidsche Rijn.

Flora- en Faunawet

De Flora- en Faunawet is van kracht. In deze wet zijn een groot aantal verboden opgenomen. Deze verboden hebben grote invloed op het onderhoud door de waterschappen. Omdat onderhoud onvermijdelijk is, heeft de Unie van Waterschappen een gedragscode opgesteld, die door het Ministerie van LNV is goedgekeurd. Het waterschap heeft ingestemd met deze gedragscode. De gedragscode biedt het waterschap de mogelijkheid in bepaalde perioden werkzaamheden uit te voeren zonder telkens ontheffing van de Flora-en Faunawet aan te hoeven vragen. De implementatie van deze gedragscode vindt in de komende periode plaats. Om optimaal in aanmerking voor ontheffing te komen is soortenonderzoek nodig en dient aangegeven te worden op welke manier schade zo veel mogelijk beperkt blijft. Dit onderzoek wordt in 2007 voortgezet en waar mogelijk geïmplementeerd. In een aantal gevallen blijft het nodig ontheffing bij LNV aan te vragen.

Baggeropgave

Het waterschap ligt op stoom met betrekking tot de baggeropgave. Voor wat betreft het planmatig baggeren en de hoeveelheid waarin behoort het waterschap tot de koplopers in Nederland. In de komende jaren wordt het accent van baggeren met name gelegd op de stedelijke gebieden om daarmee zo veel mogelijk gebruik te maken van de landelijke subsidiemogelijkheden (Subbied). In 2008 wordt de reeds voorziene ophoging van het baggerbudget van € 1 miljoen geëffectueerd.

Doorgangsdepots

De doorgangsdepots worden zo optimaal mogelijk ingezet. Wel is het spannend om de vereiste vergunningen rond te krijgen voor de depots in Driebergen en Utrecht. Met name de laatste is essentieel om de versnelling die gepland staat in de stad Utrecht uit te kunnen voeren. De doorgangsdepots gaan meer bedrijfsmatig gerund worden. Zo worden de kosten en baten van de depots apart bijgehouden en zullen ook mogelijk in beperkte mate partners gebruik kunnen maken van de depots, waarvoor dan weer vergoedingen in rekening worden gebracht.

Innovaties

Er zal ervaring worden opgedaan met het ter plaatse gebruiken van tubes waarin baggerslib kan worden verwerkt. Deze worden kerend aangebracht op diverse locaties.

4.3.3 Meerjarenbegroting

Tabel 12 – Budgetten watersystemen (in € 1.000) , zoals in de begroting 2007 verwerkt (exclusief indexering)

	2007	2008	2009	2010	2011
Kapitaallasten	2.861	3.052	2.822	2.370	2.956
Overige lasten	17.158	18.164	18.095	18.135	18.175
Totaal	20.019	21.216	20.917	20.505	21.131

Tabel 13 – Budgetten vaarwegen en havens (in € 1.000) , zoals in de begroting 2007 verwerkt (exclusief indexering)

	2007	2008	2009	2010	2011
Kapitaallasten	200	211	199	191	190
Overige lasten	58	50	50	50	50
Totaal	258	261	249	241	240

Van de hiervoor beschreven doelstellingen en ontwikkelingen worden de volgende financiële consequenties bij de begroting 2008 in de meerjarenbegroting verwerkt.

Tabel 14 – Financiële consequenties voorjaarsnota 2007 budgetten watersystemen (in € 1.000)

	2008	2009	2010	2011
1. Monitoring waterkwaliteit EKRW	30	30	30	30
2. Toename taken hoogwatervoorzieningen	200	200	200	200
3. Veiligheidseisen	50	50	50	50
4. Verbeteren waterhuishouding Nieuwegein	50	50	50	50
5. Verwachte overdracht kunstwerken	62	0	0	0
6. Periodiek inmeten peilschalen	20	20	20	20
Totaal	412	350	350	350

Toelichting

1. Voor de extra monitoring van de waterkwaliteit in het kader van de Europese Kaderrichtlijn Water wordt het budget van de laboratoriumkosten verhoogd.
2. Voor onderhoud aan de peilregulerende kunstwerken (actief/passief) in hoogwatervoorzieningen is structureel € 175.000 per jaar extra benodigd daar dit een nieuw opgedragen taak is. Door grondaankopen langs de primaire keringen over 8,2 km gedurende de afgelopen 3 jaar, worden extra kosten van € 25.000 per jaar verwacht voor de toegenomen taak.
3. Voor de periode 2008-2011 is extra budget van € 50.000 per jaar voorzien voor het op het benodigde niveau (wettelijk en voorschriften) brengen van kunstwerken.
4. Voor het verbeteren waterhuishouding Nieuwegein (het verbeteren van de doorspoeling door aanleg en vergroten van duikers) is jaarlijks € 50.000 opgenomen.
5. Een aantal solobruggeten is nog in eigendom van het waterschap zonder toegevoegde waarde te hebben. Daarom zal de overdracht van dezen naar de gemeente Woerden met een afkoopsom worden geregeld. Het voorziene bedrag is € 62.000.
6. Het periodiek inmeten van peilschalen blijkt nodig te zijn om accuraat peilbeheer te garanderen; eens per drie jaar in zettingsgevoelige gebieden en in de overige gebieden zal dit voorafgaand aan de herziening van het peilbesluit worden uitgevoerd. Gemiddeld zal dit een kosten verhoging van € 20.000 per jaar geven.

4.3.4 Geplande investeringen

Tabel 15 – Investerings watersystemen (in € 1.000) , zoals in de begroting 2007 verwerkt

	2008	2009	2010	2011
Uitvoering watergebiedsplannen c.a.	3.670	6.685	6.475	6.400
Groot onderhoud oevers en kunstwerken	3.056	3.056	3.056	3.056
Kunstwerken buiten onderhoudsplan	1.650	1.450	0	0
Totaal	8.376	11.191	9.531	9.456

Van de hiervoor beschreven doelstellingen en ontwikkelingen worden de volgende financiële consequenties bij de begroting 2008 in de meerjarenbegroting verwerkt.

Tabel 16 – Financiële consequenties voorjaarsnota 2007 investeringen watersystemen (in € 1.000)

	2008	2009	2010	2011
1. Onderhoud kunstwerken met cultuurhistorische waarde	470	0	0	0
2. Aanschaffen twee maaiboten	180	0	0	0
3. Oplossen knelpunten regio Oude Rijn	200	0	0	0
4. Peilbeheer op maat	140	0	0	0
5. Ophoging groot onderhoud oevers (creosoot)	232	232	232	232
6. Ophoging watergebiedsplannen (creosoot)	232	232	232	232
7. Verlaging budgetten verdrogingsbestrijding	-370	-215	0	0
8. Natte ecologische verbindingzones buiten GOP en WGP	0	0	500	500
Totaal	1.084	249	964	964

Toelichting

1. In relatie tot het vastgestelde beleid voor cultuurhistorisch objecten, zijn onder andere een aantal monumentale gebouwen toe aan een grondige renovatie. Dit zijn de Paardenstal en Zwarte schuur achter het Dijkhuis te Jaarsveld en de bakstenen schoorsteen naast het oude monumentale gemaal Kamerik-Teylingens. Een investering van € 470.000 is hiervoor voorzien. Daarnaast zal in het nog op te stellen nieuwe grootonderhoudsplan kunstwerken de implicatie om met een cultuurhistorische 'bril' het onderhoud van functionele kunstwerken uit te voeren, worden vastgelegd.
2. Twee huidige maaiboten moeten vervangen worden om het reguliere onderhoud te blijven garanderen. De aanschaf wordt begroot op € 180.000.
3. Op een aantal locaties in de boezem van het Oude-Rijn gebied zijn hydraulische knelpunten aanwezig die een risico vormen voor de waterafvoer. Aanpassingen aan de kunstwerken vragen een investering van € 200.000.
4. Het automatiseren (mechanisch of elektrisch) van in- en uitlaten om spaarzamer met gebiedseigen water om te gaan en om zo veel mogelijk gebiedsvreemd water te weren kost € 140.000.
5. Op basis van de tussenevaluatie grootonderhoudsplan oevers 2003-2013 wordt voorgesteld om verantwoord om te gaan met gecreosoteerde oevermaterialen en hiertoe het investeringsbudget te verhogen met € 232.000 per jaar voor de periode 2008-2013.
6. Op basis van dezelfde tussenevaluatie van het grootonderhoudsplan is het ook noodzakelijk om voor het deel van de watergebiedsplannen eenzelfde ophoging door te voeren.
7. De projecten voor gebiedgericht en verdrogingsbestrijding kunnen verlaagd worden.
8. Voor de realisering van natte ecologische verbindingzones is een jaarlijkse investering van gemiddeld € 1,5 miljoen nodig. Deze jaarlijkse investering kan voor 1/3 gefinancierd worden uit het GOP oevers en voor 1/3 uit de lopende watergebiedsplannen. Het resterende deel is als extra investering in de meerjarenraming opgenomen.

4.4 Zuiveringstechnische werken

4.4.1 Doelstellingen

De volgende doelstellingen zijn binnen dit beleidsveld geformuleerd voor 2008 en verder. Voorgestelde aanpassingen of aanvullingen zijn **vet** weergegeven. Doelstellingen die kunnen vervallen zijn *cursief* weergegeven.

Nr.	Doelstelling	Tussendoelstelling
13.01	<u>RWZI De Bilt (2008)</u> • In 2006 start de uitvoering van de uitbreiding en aanpassing van rwzi De Bilt zodat in 2008 voldaan wordt aan de MTR-eis (voor fosfaat) voor de Biltse Grift waarop het effluent wordt geloosd.	
13.09	<u>EKRW afgeleide effluenteisen (2015)</u> • Uiterlijk in 2015 is voldaan aan de uit de EKRW afgeleide effluenteisen.	• Vóór 2009 wordt per rwzi de betreffende lozingsseis nader vastgesteld.
13.10	<u>RWZI Zeist (2009)</u> • In 2007 start de uitvoering voor de uitbreiding en aanpassing van rwzi Zeist zodat in 2009 voldaan wordt aan de MTR-eis (voor stikstof en fosfaat) voor de Zeister Grift waarop het effluent wordt geloosd.	
13.12	<u>Kosten slibverwerking (2010)</u> • De kosten voor slibverwerking zullen tot 2010 niet stijgen boven het niveau van 2005.	

4.4.2 Ontwikkelingen

RWZI Utrecht

In de planperiode wordt een bestuurlijke beslissing verwacht over de toekomst van de rwzi Utrecht. Met de gemeente wordt nagegaan of een compacte innovatieve rwzi gecombineerd met de gemeentelijke inspanning voor de realisering van binnenstedelijke woningbouw tot een maatschappelijk optimum kan leiden.

Algemene bedrijfsvoering

- Er zal een visie op energiegebruik worden ontwikkeld met als leidraad het verantwoord maatschappelijk ondernemen. Deze visie wordt ontwikkeld voor het hele waterschap, waarvan het energiegebruik door de zuiveringstechnische werken het leeuwendeel uitmaakt.
- Het beheer van de bedrijfsmiddelen zal met behulp van een integraal asset management plan worden uitgevoerd, waarvan de kaders door het bestuur nader zullen worden aangegeven. Er zal gestreefd worden naar een plan dat door de overige bedrijfsonderdelen van het waterschap ook kan worden gebruikt.

4.4.3 Meerjarenbegroting

Tabel 17 – Budgetten zuiveringstechnische werken (in € 1.000) , zoals in de begroting 2007 verwerkt (excl. indexering)

	2007	2008	2009	2010	2011
Kapitaallasten	16.784	18.913	19.637	25.293	25.134
Overige lasten	18.893	18.529	18.529	18.529	18.544
Totaal	35.677	37.442	38.166	43.822	43.678

Aan de hiervoor beschreven doelstellingen en ontwikkelingen zijn geen financiële consequenties verbonden die nog niet in deze meerjarenbegroting zijn verwerkt.

4.4.4 Geplande investeringen

Tabel 18 – Investeringszuiveringstechnische werken (in € 1.000) , zoals in de begroting 2007 verwerkt

	2008	2009	2010*	2011
Rioolgemalen	1.590	960	0	200
Vervanging, aanpassing en uitbreiding rwzi's	40.759	25.250	0	6.459
Totaal	42.349	26.210	0	6.659

* Het is niet logisch dat er in de planning, die in de begroting 2007 is verwerkt, geen investeringen in 2010 zijn opgenomen. De verschuivingen in de planning worden in de begroting 2008 verwerkt. De financiële consequenties hiervan zijn gering.

Aan de hiervoor beschreven doelstellingen en ontwikkelingen zijn geen financiële consequenties verbonden die nog niet in deze meerjarenbegroting zijn verwerkt.

4.5 Vergunningverlening en handhaving

4.5.1 Doelstellingen

De volgende doelstellingen zijn binnen dit beleidsveld geformuleerd voor 2008 en verder. Voorgestelde aanpassingen of aanvullingen zijn **vet** weergegeven. Doelstellingen die kunnen vervallen zijn *cursief* weergegeven.

Nr.	Doelstelling	Tussendoelstelling
16.01	<u>Afhandeling vergunningen</u> - Het percentage vergunning dat binnen 8 weken wordt afgehandeld is 95%. Alle verleende keurvergunningen wordt op internet gepubliceerd. De handhaving wordt uitgevoerd volgens de in 2007 opgestelde prioriteringsmethodiek.	2008: inrichten organisatie zodat tegemoet gekomen kan worden aan de eisen die de wetswijziging met zich mee bracht. 2008: als de nieuwe Keur tot stand is gekomen 25% van de keurvergunningen vervangen door meldingen dan wel de activiteiten alleen laten voldoen aan algemene regels.

4.5.2 Ontwikkelingen

Waterwet/Wabo (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht)

De Waterwet heeft grote gevolgen voor het waterschap:

- werkzaamheden die nu onder de keur vallen, worden in de Waterwet opgenomen, waardoor de keurvergunningen vervallen en er integrale watervergunningen verleend moeten worden;
- lozingen op de riolering komen onder het bevoegde gezag van provincie of gemeente; het waterschap krijgt een adviesrecht;
- grondwateronttrekkingen gaan onder het waterschap vallen, behalve de 'belangrijke' onttrekkingen.

Deze wet wordt waarschijnlijk in 2008 van kracht. Het waterschap is vanaf medio 2005 pro-actief op onderzoek hoe de belangen van het waterschap ook na 2008 optimaal gewaarborgd kunnen worden. Daarnaast zal er nog discussie moeten worden gevoerd over het mogelijk laten vervallen van de aansluitvergunning. Daardoor zou het waterschap geen instrument meer hebben om de doelmatige werking van de rwzi te beschermen. Voorlopig blijft de aansluitvergunning in de nieuwe Waterwet opgenomen.

Met name het wijzigen van het bevoegd gezag voor lozingen en de totstandkoming van het Activiteitenbesluit hebben invloed op de taken van het waterschap. Deze zullen verschuiven van vergunningverlening naar meldingen. De precieze impact is nu nog niet helemaal te overzien. Het waterschap zet in op samenwerking met de andere bevoegde instanties om de zorg voor de kwaliteit van afvalwater dat geloosd wordt op de riolering of op oppervlaktewater te beperken.

1-loket

Een nieuwe ontwikkeling die voortvloeit uit de Wabo is de 1-loket-functie. Als een burger bij een gemeente een vergunningaanvraag indient, moet de gemeente (of bij welke overheidsinstantie dan ook als eerste wordt aangeklopt) zorg dragen dat alle andere overheidsinstanties de benodigde input leveren. Een goede gedachte vanuit de burger gezien, maar het zal in het begin heel wat afstemmingswerk inhouden, waaronder uitwerken van mogelijkheden voor digitale uitwisseling van gegevens. Doelstelling: back-office is eind 2007 gereed voor uitwisseling met andere overheidsinstanties.

Vrijstellingen keurvergunningen

Vanuit het ministerie van Economische Zaken wordt in het kader van het project "Vereenvoudiging vergunningen" aangedrongen op het terugdringen van vergunningprocedures. Het waterschap wil daarbij aansluiten door een systeem van meldingen in te voeren. Ook uit het klanttevredenheidsonderzoek blijkt dat de klant het waterschap te bureaucratisch te vindt. Dit houdt in dat niet voor elke aanpassing aan een watergang of waterkering een vergunning behoeft te worden aangevraagd, maar dat bepaalde categorieën met een melding kunnen worden afgedaan. Als de

melding past in het beleid, behoeft geen vergunning verleend te worden. Hierdoor verwachten we dat de vergunningen wel binnen de afhandelingstermijn worden verleend

Fruitteelt

Het Lozingenbesluit open teelt en veehouderij (hierna te noemen: Lozingenbesluit) is in 2000 van kracht geworden en heeft onder andere tot doel verwaaiing van gewasbeschermingsmiddelen (drift) naar oppervlaktewater met 90% te verminderen. In 2004 is het Lozingenbesluit geëvalueerd. Hieruit bleek dat de fruitteeltsector deze doelstelling niet heeft gehaald. Daarom heeft de rijksoverheid besloten het Lozingenbesluit aan te passen. Dit wordt in de eerste helft van 2007 van kracht.

Het is voor de fruittelers nauwelijks mogelijk om de aanpassingen meteen door te voeren. Daarom wordt het jaar 2007 door ons gebruikt om fruittelers te informeren. Dat gebeurt onder andere door diverse vormen van voorlichting. Het jaar 2007 kan dan verder gebruikt worden om de aanpassingen door te voeren. Op deze manier kan iedereen wennen aan het aangepaste Lozingenbesluit.

In 2008 zullen wij alle fruittelers (ca. 280) in ons beheersgebied gaan controleren of de gewenste aanpassingen zijn doorgevoerd. Met name voor het westelijk deel van ons beheersgebied zal dat ingrijpende gevolgen hebben, aangezien daar ook de teeltvrije zones van minimaal 1,5 meter langs de waterkant moeten worden gerealiseerd.

Inspanning handhaving

De inspanningen die nodig zijn om de uitvoering van de watergebiedsplannen Zegveld/Kamerik en Kromme Rijn te controleren en te handhaven zullen van 2008 tot 2015 uitkomen boven de huidige inzet. Dit is te realiseren door het maken van en vasthouden aan duidelijke keuzes over wat voorrang krijgt op het gebied van handhaving.

De overdracht van de Hollandse IJssel betekent ook dat er inspanningen ten behoeve van vergunningverlening en handhaving van het waterschap gevraagd worden. Bekeken moet worden wat hier nodig (en mogelijk) is aan acties en uren inzet. De keuze is sanering van de wildgroei of deze laten voortbestaan.

4.5.3 Meerjarenbegroting

Tabel 19 – Budgetten vergunningverlening en handh. (in € 1.000) , zoals in de begroting 2007 verwerkt (excl. index)

	2007	2008	2009	2010	2011
Kapitaallasten	0	0	0	0	0
Overige lasten	874	848	831	831	831
Totaal	874	848	831	831	831

Van de hiervoor beschreven doelstellingen en ontwikkelingen worden de volgende financiële consequenties bij de begroting 2008 in de meerjarenbegroting verwerkt.

Tabel 20 – Financiële consequenties voorjaarsnota 2007 budgetten vergunningverlening en handhaving (in € 1.000)

	2008	2009	2010	2011
Ontwikkeling 1-loket (zie ontwikkelingen)	100	50	25	0
Totaal	100	50	25	0

4.5.4 Geplande investeringen

Binnen dit beleidsveld zijn geen nieuwe investeringen gepland.

4.6 Beheersing van lozingen

4.6.1 Doelstellingen

De volgende doelstellingen zijn binnen dit beleidsveld geformuleerd voor 2008 en verder. Voorgestelde aanpassingen of aanvullingen zijn **vet** weergegeven.

Nr.	Doelstelling	Tussendoelstelling
17.08	<u>Optimaliseren afvalwaterketen</u> Via samenwerking met betrokken gemeenten optimaliseren van de gehele afvalwaterketen te beginnen bij uitbreidingen/aanpassingen van zuiveringstechnische werken of bij grote investeringen in de riolering.	
17.17	<u>Innovatie</u> Jaarlijks is ons waterschap betrokken bij tenminste 2 innovatieve projecten op het gebied van de waterketen.	
17.18	<u>Emissiebeleidsplan</u> In 2009 wordt een nieuw emissiebeleidsplan opgesteld waarin de gevolgen van de Kaderrichtlijn Water worden meegenomen.	
17.19	<u>Waterkwaliteitsspoormaatregelen</u> Waterkwaliteitsspoormaatregelen zijn uitgevoerd voor 1 januari 2010 bij de betreffende gemeenten in ons beheersgebied.	
17.20	<u>Afvalwaterketen</u> In 2010 is sprake van structurele samenwerking met gemeenten voor tenminste 3 onderwerpen op het gebied van de afvalwaterketen.	<u>Monitoring riooloverstorten</u> In 2008 is sprake van structurele samenwerking met gemeenten op het gebied van monitoring van riooloverstorten.

4.6.2 Ontwikkelingen

(Afval)waterketen

- Verantwoord samenwerken in de afvalwaterketen is ons beleid.*
Dus samenwerken met gemeenten zonder kapitaalvernietiging van bestaande systemen. Samenwerking met waterleidingbedrijven wellicht in de toekomst. Concreet betekent dit In de komende jaren dat met gemeenten optimalisatiestudies worden uitgevoerd waar nodig. Ook zullen de eerste uitvoeringsprojecten op basis van afvalwaterakkoorden worden gestart en doorlopen
- Van incidentele samenwerking met gemeenten naar structurele samenwerking.*
De intentie is om de toekomstverkenning van onze rwzi's samen met de gemeentelijke rioleringsplannen uit te laten monden in een afvalwaterplan per gemeente. Dit is het doel voor op de langere termijn. Structurele samenwerking wordt stap voor stap en van onder af opgebouwd. Voor de termijn van deze voorjaarsnota betekent dit dat wordt gestart met het gezamenlijk opzetten van een systeem voor monitoring van riooloverstorten bij gemeenten in ons beheersgebied. Dit wordt een permanente samenwerkingsvorm waar andere onderwerpen op aan kunnen haken.
- Verkenningen uitvoeren in het innovatieve gebied "de keten veranderen".*
Het waterschap heeft niet gekozen voor het meest innovatieve waterketenbeleid. Wij positioneren ons vlak achter de koplopers. Het is daarbij wel belangrijk om onze uitgezette koers regelmatig te evalueren en eventueel bij te stellen. Dit gebeurt ondermeer door het uitvoeren van verkenningen in het innovatieve gebied "de keten veranderen". Voor de komende jaren betekent dit dat geparticipeerd worden in onderzoek van de STOWA naar het voorkomen van medicijnresten in afvalwater van ziekenhuizen. Het Mesos ziekenhuis in Nieuwegein doet mee aan het onderzoek. Daarnaast vinden op het gebied van zuiveringstechnieken ontwikkelingen plaats met name wat

betreft compact bouwen (membraan bioreactor en Nereda aërobe korrelreactor). Bij vervanging en nieuwbouw zal worden nagegaan of het opportuun is in dergelijke technieken te investeren ten opzichte van de bestaande technieken. Dit zal van geval tot geval worden bekeken en ook zal het ontwikkelingsstadium aan de nieuwe technieken nauwlettend worden gevolgd.

Waterkwaliteit

- *RWZI's gaan individueel aan het lozingenbesluit voldoen in 2011.*
Hiermee gaan wij verder dan wettelijk verplicht, maar geven wij een bijdrage aan de uitvoering van de KRW, met name indien ook wordt gelet op de immissie van effluentlozingen.
- *Wij hebben een voorbeeldfunctie als het gaat om emissiebeperkend gedrag.*
Leidraad is het 'hand in eigen boezem'-beleid. Dit zal in de komende periode worden geëvalueerd en zonodig bijgesteld en worden opgenomen in het KAM systeem.
- *Beïnvloeding van derden blijft een speerpunt in het emissiebeleid.*
Ons emissiebeleid gaat verder dan wij wettelijk verplicht zijn te doen. Voor de komende jaren blijft een extra inspanning geleverd worden met de beïnvloeding van derden. De landbouw blijft door ons geprikkeld worden anders om te gaan met gewasbescherming en meststoffen. Via watergebeidsplannen en gemeentelijke waterplannen zetten wij de bestrijding van diffuse bronnen op de agenda van gemeenten en de landbouwsector.
- *De monitoring van de oppervlaktewaterkwaliteit krijgt een integraal karakter.*
Monitoring van fysisch/chemische, ecologische en de waterkwantiteit wordt stapsgewijs in de komende jaren ineengeschoven. Op deze wijze kan beter worden gemeten en gerapporteerd voor en aan interne en externe klanten.

4.6.3 Meerjarenbegroting

Tabel 21 – Budgetten beheersing van lozingen (in € 1.000) , zoals in de begroting 2007 verwerkt (exclusief indexering)

	2007	2008	2009	2010	2011
Kapitaallasten	-9	9	9	5	0
Overige lasten	1.727	1.936	1.910	1.910	1.910
Totaal	1.718	1.945	1.919	1.915	1.910

Van de hiervoor beschreven doelstellingen en ontwikkelingen worden de volgende financiële consequenties bij de begroting 2008 in de meerjarenbegroting verwerkt.

Tabel 22 – Financiële consequenties voorjaarsnota 2007 budgetten beheersing lozingen (in € 1.000)

	2008	2009	2010	2011
1. Vervallen stimuleringsregelingen	-300	-300	-300	-300
2. Nieuwe subsidieregeling afkoppelen	100	100	100	100
Totaal	-200	-200	-200	-200

Toelichting

1. De huidige stimuleringsregelingen lopen af in 2007, de jaarlijkse dotatie in de meerjarenbegroting van € 300.000 kan daarom vervallen.
2. Voor het afkoppelen van daken (eigendom van particulieren en/of bedrijven) wordt in de eerste helft van 2007 onderzoek uitgevoerd naar de haalbaarheid van een stimuleringsregeling als opvolger van de huidige stimuleringsregeling. Voor deze stimuleringsregeling is het verwachte restant op de subsidieregeling afkoppelen verhard oppervlak ad € 500.000 beschikbaar. Daarnaast wordt voorgesteld hier jaarlijks € 100.000 voor in te zetten.

4.6.4 Geplande investeringen

Binnen dit beleidsveld zijn geen nieuwe investeringen gepland.

4.7 Heffing en invordering

4.7.1 Doelstellingen

De volgende doelstellingen zijn binnen dit beleidsveld geformuleerd voor 2008 en verder. Voorgestelde aanpassingen of aanvullingen zijn **vet** weergegeven. Doelstellingen die kunnen vervallen zijn *cursief* weergegeven.

Nr.	Doelstelling	Tussendoelstelling
18.01	<u>Bezwaarschriften en kwietscheldingen</u> • Jaarlijks worden zo'n 7.400 bezwaarschriften en 7.000 kwietscheldingsverzoeken ontvangen. Doelstelling is om 80% daarvan binnen 13 weken af te handelen	

4.7.2 Ontwikkelingen

Nieuwe financieringsstructuur

Per 1 januari 2009 zal een nieuwe financieringsstructuur voor de waterschappen in werking treden. De nieuwe Waterschapswet treedt waarschijnlijk in werking met ingang van 1 januari 2008. De waterschappen hebben een jaar de tijd om deze nieuwe Waterschapswet te implementeren. Met betrekking tot de kostentoedeling zal door het Rijk een Algemene Maatregel van Bestuur worden vastgesteld. Ons algemeen bestuur zal een nieuwe kostentoedelingsverordening en nieuwe belastingverordeningen moeten vaststellen. In Unieverband wordt op dit moment gewerkt aan nieuwe modelbelastingverordeningen.

Vaststellen nieuwe kostentoedelingsverordening

In de eerste drie maanden van 2008 zal een kostentoedelingsonderzoek plaatsvinden. In het kostentoedelingsonderzoek zal ook de wenselijkheid van tariefsdifferentiatie moeten worden meegenomen. Door de wijziging van de financieringsstructuur zullen regionaal forse tariefswijzigingen kunnen plaatsvinden.

Vaststelling belastingverordeningen

Na inwerkingtreding van de nieuwe Waterschapswet zullen de volgende belastingen worden geheven:

- ingezetenenomslag;
- omslagheffing gebouwd;
- omslagheffing ongebouwd, voor agrarische en overige gronden en voor bos- en natuurterreinen;
- zuiveringsheffing voor lozers op rioleringen;
- verontreinigingsheffing voor lozers op oppervlaktewateren.

Voor deze belastingen zullen in 2008 belastingverordeningen moeten worden vastgesteld.

4.7.3 Meerjarenbegroting

Tabel 23 – Budgetten heffing en invordering (in € 1.000) , zoals in de begroting 2007 verwerkt (exclusief indexering)

	2007	2008	2009	2010	2011
Kapitaallasten	121	125	101	98	0
Overige lasten	3.259	3.408	3.406	3.406	3.406
Totaal	3.380	3.533	3.507	3.504	3.406

Aan de hiervoor beschreven doelstellingen en ontwikkelingen zijn geen financiële consequenties verbonden die nog niet in deze meerjarenbegroting zijn verwerkt.

4.7.4 Geplande investeringen

Binnen dit beleidsveld zijn geen nieuwe investeringen gepland.

5 Bedrijfsvoering

5.1 Doelstellingen

De volgende doelstellingen zijn binnen dit beleidsveld geformuleerd voor 2008 en verder. Voorgestelde aanpassingen of aanvullingen zijn **vet** weergegeven. Doelstellingen die kunnen vervallen zijn *cursief* weergegeven.

Nr.	Doelstelling	Tussendoelstelling
21.01	<u>Organisatieontwikkeling Waterkracht</u> Vóór de verkiezingen van 2008 is de organisatie ervoor klaar om aan de dan te stellen eisen te voldoen	
21.02	<u>Missie en doelstellingen</u> De missie van HDSR is herkenbaar doorvertaald in het werk van alle medewerkers.	
21.03	<u>Sturingsconcept</u> De organisatie is erop ingericht dat het bestuur tijdig strategische discussies kan voeren en keuzes kan maken over de kwesties die voor het waterschap van belang zijn. De verantwoordelijkheden en bijbehorende bevoegdheden zijn eenduidig bepaald en tegenover elke verantwoordelijkheid staat verantwoordingsplicht	
21.04	<u>Uitgangspunten financieel beleid en beheer</u> De financiële organisatie wordt zodanig ingericht dat op basis van de nieuwe Waterschapswet voldaan kan worden aan de eisen van doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid van het gevoerde bestuur.	

5.2 Ontwikkelingen

5.2.1 Waterkracht

In 2006 is het Waterkrachtprogramma van start gegaan. Op basis van de betrokkenheid en de actieve participatie van managers en medewerkers en in nauwe samenspraak met het dagelijks bestuur ligt er nu een Organisatieontwikkelingsplan dat de route uitstippelt om vóór de volgende verkiezingen de organisatie in gereedheid te hebben om de strategische opgaven aan te kunnen waar we tegen die tijd voor gesteld zullen staan.

De twee richtinggevendende projecten van het Waterkrachtprogramma zijn Missie en Sturingsconcept. In de commissie Bestuur en Middelen is uitgesproken dat het van belang is dat het Algemeen bestuur zijn steun geeft aan de invulling op hoofdlijnen hiervan.

Wat de Missie betreft verwijzen we u naar hoofdstuk 2 van deze Voorjaarsnota. In de verschillende afdelingen in de organisatie wordt de missie verder uitwerkt en toespitsen op het betreffende taakgebied. Want de missie is niet alleen belangrijk voor de externe beeldvorming van het waterschap. Een minstens zo belangrijke functie van de missie is om de medewerkers houvast te bieden als ze in het werk van alledag voor lastige keuzevragen of dilemma's geplaatst worden.

De uitwerking van het sturingsconcept betekent dat wij nog sterker erop zullen mikken dat de discussies en besluiten gericht zijn op het vroegtijdig onderkennen en behandelen van strategische keuzevragen die voor het waterschap direct of indirect van belang zijn. Het werken aan de verdere ontwikkeling van het sturingsconcept zal niet alleen de nodige tijd vergen maar er is ook een goede dialoog nodig tussen alle betrokkenen om tot een betekenisvolle uitwerking en invulling te komen. Zo

laat een kritische beschouwing van de huidige opzet van de planning- en controlcyclus en van de daarin fungerende documenten thans het volgende beeld zien.

- De cyclus is met name gericht op het tot stand komen van de begroting van een bepaald jaar. De meerjarenbegroting is met name een financiële doorrekening van budgetten binnen de voorjaarsnota. Een meerjarenbeleidprogramma of een bestuursakkoord ontbreekt.
- De doelstellingen die in de planning- en controlcyclus zijn geformuleerd hebben maar betrekking op een deel van de activiteiten. Ze zijn voornamelijk gericht op vernieuwing. De instandhouding is onderbelicht, terwijl dit het grootste deel van de kosten met zich mee brengt.
- De doelstellingen zijn niet direct aan middelen gekoppeld, zodat hier ook geen integrale verantwoording over kan worden afgelegd. Ook kunnen de doelstellingen concreter worden geformuleerd.
- De indeling van de voorjaarsnota en begroting op beleidsvelden (kostendragers) sluit niet goed aan op de verdeling van de budgetten binnen de organisatie (kostenplaatsen).

Geheel in de geest van de in de commissie Bestuur en Middelen geuite wens mikken wij erop om bij elke stap in de cyclus met het bestuur van gedachten te wisselen over de vorm en inhoud van de stukken. We mikken erop om het bestuurlijk gesprek niet alleen toe te spitsen op de inhoudelijke merites maar ook op de vraag of we erin geslaagd zijn om het bestuur nog beter te ondersteunen bij het invullen van de bestuurlijke rol. In deze voorjaarsnota hebben we nog slechts enkele bescheiden aanpassingen doorgevoerd. We verwijzen naar de inleiding voor een toelichting hierop.

De doorwerking in de ambtelijke organisatie van de bestuurlijke missie en van het sturingsconcept vraagt om een veelheid aan veranderingen. De uitgevoerde analyse duidt erop dat het daarbij in de eerste plaats moet gaan om veranderingen in de organisatiecultuur. De belangrijkste punten die ook uit het medewerkerstevredeheidsonderzoek naar voren kwamen zijn:

- De resultaatgerichtheid moet worden versterkt,
- Medewerker moeten sterker worden aangesproken op het waarmaken van eerder gemaakte afspraken. Niet alleen in termen van productie maar ook in termen van gedrag en werken aan 'competenties';
- Samenwerken en communiceren, intern en extern.

5.2.2 Waterschapsverkiezingen

In het najaar van 2008 worden de verkiezingen voor de waterschapsbesturen voor het eerst landelijk georganiseerd. Nieuw is ook dat er met een lijstenstelsel wordt gewerkt, dat alleen de categorie ingezet (alle inwoners van ons werkgebied van 18 jaar en ouder) mag stemmen en dat de stemmer desgewenst ook via internet zijn of haar stem kan uitbrengen. Een en ander is een uitvloeisel van de nieuwe Waterschapswet. Het is de bedoeling dat het nieuw gekozen bestuur begin januari 2009 wordt geïnstalleerd.

5.2.3 Benchmark

2007 staat in het teken van 'leren en verbeteren'. De resultaten van verschillende bedrijfsvergelijkingen van de afgelopen jaren, over zuiveringsbeheer en waterbeheer, worden binnenkort besproken in verbeterplatforms. Met de vergelijkingen kunnen waterschappen van elkaar leren en zo hun eigen processen verbeteren. Het doel van de bedrijfsvergelijkingen zijn verbeteringen op basis van de gegevens van de verschillende waterschappen. Waterschappen leren zo van elkaar en verbeteren hun eigen processen.

Het verbeteren op basis van een bedrijfsvergelijking is niet gemakkelijk, zo hebben de deelnemers aan de Bedrijfsvergelijking Zuiveringsbeheer (BVZ) toegegeven. De Unie ontwikkelt daarom een instrument voor verbeterprojecten. Een pilot auditing bij waterschap Hollandse Delta heeft al een goed instrument voor auditing van BVZ opgeleverd. Het instrument wordt de komende maanden verder uitgewerkt voor een bredere inzet.

In 2007 vindt ook een nieuwe ronde van de landelijke bedrijfsvergelijking zuiveringsbeheer plaats. De nadruk ligt meer dan in voorgaande rondes op verbetering. Zo moet een vragenlijst inzicht geven in de vraag in hoeverre de bedrijfsvergelijking al tot verbeteringen heeft geleid.

In opdracht van het algemeen bestuur van de Unie van Waterschappen is een stuurgroep Benchmarking in het leven geroepen die enige stroomlijning moet aanbrengen in de bedrijfsvergelijkingen van de waterschappen. Het idee is om het aantal benchmarks terug te brengen (zo zullen de begrotingsvergelijking en IPWater niet in de huidige vorm terugkeren) en om binnen de nog resterende benchmarks een knip aan te brengen tussen enerzijds verbeteren (gericht op de interne organisatie) en anderzijds op een transparante wijze verantwoording afleggen (gericht op bestuurders en externe partijen).

5.2.4 Inkoopplatform

Het waterschap wil een maatschappelijk verantwoorde methode van opdrachtverlening. Dat wil zeggen transparant, objectief en non-discriminatoire enerzijds en doelmatig, efficiënt en integer anderzijds. Het begin 2007 geformuleerde inkoopbeleid moet hier een bijdrage aan leveren. Een efficiënt ingericht en uitgevoerd inkoopbeleid leidt niet alleen tot mogelijke besparingen, maar geeft tevens mogelijke zichtbare verbeteringen van de kwaliteit van opdrachten en daarmee meer kwaliteit voor de beste prijs. In 2006 zijn 12 inkoopsuccessen gemeld bij het inkoopplatform. De totale besparing bedraagt € 0,500 miljoen (- 34%).

5.2.5 Subsidieplatform

De subsidievererving zal in eerste instantie worden gericht op de grote, belangrijke kansen. Het lijkt daarbij niet erg om bepaalde kansen voorbij te laten gaan die onvoldoende positieve verhouding tussen inspanning en opbrengst opleveren. Er zal meer aandacht zijn voor het subsidietraject van het begin tot het eind. Wil het waterschap succesvol blijven dan zal meer dan voorheen het vizier op de Europese fondsen gericht moeten worden. Externe ondersteuning is hierbij essentieel. Het waterschap zal zich dan meer dan voorheen zelf kunnen richten op de bekende nationale regelingen (bijvoorbeeld ILG). De samenwerking met omliggende waterschappen om kennis uit te wisselen en te delen zal geïntensiveerd worden. Het waterschap is de afgelopen twee jaar succesvol geweest in het verwerven van subsidies. In 2005 is voor een bedrag van € 1,5 miljoen aan positieve beschikkingen ontvangen (14 aanvragen) en in 2006 voor een bedrag van € 6,2 miljoen (16 aanvragen).

5.2.6 KAM

In het traject om te komen tot een waterschapsbreed managementsysteem voor Kwaliteit, Arbo en Milieu is het waterschap aangekomen op een belangrijk punt: de start van de interne audits. Interne audits worden uitgevoerd om de werking van het KAM-managementsysteem, of kortweg KAM-systeem, te toetsen. Alle procedures en procesbeschrijvingen van het KAM-systeem worden regelmatig op een systematische en onafhankelijke wijze beoordeeld. Bij ons waterschap worden de interne audits op het gebied van kwaliteit, arbo en milieu in combinatie uitgevoerd. Dit houdt in dat de auditoren bij een interne audit zowel de ISO 9001-, de ISO 14001- als de OHSAS 18001-norm als referentiekader gebruiken. Medio 2007 wordt gestart met de externe auditering, wat er op is gericht om op 1 januari 2008 een gecertificeerd waterschap te zijn.

5.2.7 Communicatiebeleidsplan 2009 - 2012

Zoals inmiddels gebruikelijk is, wordt aan het begin van elke bestuursperiode het communicatiebeleid van ons waterschap aan het nieuw gekozen bestuur voorgelegd, zodat desgewenst nieuwe lijnen kunnen worden getrokken en/of andere accenten kunnen worden gezet. Daarbij zal ook het aspect van de communicatie door het waterschap in het stedelijk gebied aan de orde komen, uiteraard in relatie met de taakuitoefening door het waterschap in het stedelijk waterbeheer.

5.2.8 Informatiebeleidsplan

Eind 2007 wordt het project informatiearchitectuur afgerond met de oplevering van een informatieplan. In dit informatieplan staat, naast beleidszaken en de gewenste architectuur, beschreven welke stappen er moeten worden genomen om naar de gewenste architectuur te komen. De komende jaren staan in het teken van het verwezenlijken van de gewenste architectuur.

5.2.9 Vervangingsplan hard- en software

Het vervangingsplan hard- en software wordt jaarlijks opgesteld. Grote inspanning op dit terrein voor 2008 is de verwachte vervanging van een flink aantal servers. Gelet op de aard van de activiteiten zal bekeken worden of dit onder het exploitatiebudget moet worden gebracht.

5.3 Meerjarenbegroting

5.3.1 Budgetten

Tabel 24 – Budgetten bedrijfsvoering (in € 1.000) , zoals in de begroting 2007 verwerkt (exclusief indexering)

	2007	2008	2009	2010	2011
Kapitaallasten	1.758	1.484	1.439	1.381	1.427
Overige lasten	9.878	9.791	9.816	9.848	9.869
Totaal	11.636	11.275	11.255	11.229	11.296

Van de hiervoor beschreven doelstellingen en ontwikkelingen worden de volgende financiële consequenties bij de begroting 2008 in de meerjarenbegroting verwerkt.

Tabel 25 – Financiële consequenties voorjaarsnota 2007 budgetten bedrijfsvoering (in € 1.000)

	2008	2009	2010	2011
Professionalisering opleidingen	100	100	100	100
Totaal	100	100	100	100

Toelichting

Ten behoeve van de personeelsontwikkeling in het kader van het organisatieontwikkelingsprogramma is jaarlijks € 100.000 extra noodzakelijk. Het werken met persoonlijke ontwikkelplannen voor alle leidinggevend en medewerkers zal leiden tot meer investeren in mensen.

5.3.2 Geplande investeringen

Tabel 26 – Investeringsplan bedrijfsvoering (in € 1.000) , zoals in de begroting 2007 verwerkt

	2008	2009	2010	2011
Programmaplan organisatieontwikkeling (300 in 2007)	200	0	0	0
Bestuursverkiezing	430	0	0	0
Informatiebeleidsplan	485	485	485	485
Vervangingsplan automatisering	500	500	500	500
Vervanging meubilair	36	36	36	36
Totaal	1.651	1.021	1.021	1.021

Van de hiervoor beschreven doelstellingen en ontwikkelingen worden de volgende financiële consequenties bij de begroting 2008 in de meerjarenbegroting verwerkt.

Tabel 27 – Financiële consequentie voorjaarsnota 2007 investeringen bedrijfsvoering (in € 1.000)

	2008	2009	2010	2011
1. Informatiebeleidsplan	-185	-185	-185	-185
2. Vervangingsplan automatisering	-150	-150	-150	-150
Totaal	-235	-235	-235	-235

Toelichting

1. De gemiddelde uitgaven in het kader van het informatiebeleidsplan blijken € 185.000 per jaar lager uit te vallen dan eerder geraamd.
2. Vanwege de dalende kosten van automatiseringsmiddelen kan de raming verlaagd worden met € 150.000.

6 Financiële positie

6.1 Financiële uitgangspunten

- Vertrekpunt voor deze voorjaarsnota is de in de begroting 2007 opgenomen meerjarenbegroting, zowel voor de kosten en opbrengsten als voor de investeringen.
- Het prijspeil van de ramingen is gebaseerd op het kostenniveau van 2007. In de meerjarenbegroting is dus geen rekening gehouden met indexatie, niet voor budgetten, niet voor personeelskosten en ook niet voor investeringen.
- Van de geraamde investeringen wordt 70% doorberekend in de tarieven binnen het meerjarenperspectief.
- De ambities, zoals deze zijn verwoord in de missie, doelstellingen, tussendoelstellingen en ontwikkelingen, zijn bepalend voor het kostenniveau.
- Indien de uitvoering van de ambities leidt tot sterke fluctuaties in het kostenniveau dan worden deze opgevangen door de inzet van reserves per belastingcategorie. Hiermee wordt invulling gegeven aan de doelstelling om een gelijkmatige tariefsontwikkeling mogelijk te maken.
- De reserves per belastingcategorie dienen ook voor het opvangen van calamiteiten in de exploitatiesfeer. De bandbreedte van de reserves is bepaald op 20% tot 35% van de toe te rekenen kosten per belastingcategorie.

6.2 Totale kosten

6.2.1 Huidige meerjarenbegroting 2007-2011

Tabel 28 – Totale kosten (in € 1.000), zoals in de begroting 2007 verwerkt (exclusief indexering)

	2007	2008	2009	2010	2011
Planvorming	2.251	2.282	2.231	1.666	1.634
Waterkeringen	5.482	5.837	5.618	5.358	5.506
Watersystemen	20.019	21.216	20.917	20.505	21.131
Vaarwegen en havens	258	261	249	241	240
Zuiveringstechnische werken	35.677	37.442	38.166	43.822	43.678
Vergunningverlening en handhaving	874	848	831	831	831
Beheersing van lozingen	1.718	1.945	1.919	1.915	1.910
Heffing en invordering	3.380	3.533	3.507	3.504	3.406
Bedrijfsvoering	11.636	11.275	11.255	11.229	11.296
Totaal	81.295	84.639	84.693	89.071	89.632

6.2.2 Financiële consequenties voorjaarsnota voor de exploitatie

Vanuit de beleidsvelden worden de volgende financiële consequenties bij de begroting 2008 in de exploitatie van de meerjarenbegroting verwerkt.

Tabel 29 – Financiële consequenties exploitatie voorjaarsnota 2007 per beleidsveld (in € 1.000)

	2008	2009	2010	2011
Planvorming budgetten	30	30	30	30
Planvorming investeringen rechtstreeks ten laste van exploitatie	-75	-50	0	0
Waterkeringen	335	240	0	75
Watersystemen, vaarwegen en havens	412	350	350	350
Zuiveringstechnische werken	0	0	0	0
Vergunningverlening en handhaving	100	50	25	0
Beheersing van lozingen	-200	-200	-200	-200
Heffing en invordering	0	0	0	0
Bedrijfsvoering	100	100	100	100
Totaal	702	520	305	355

6.2.3 Financiële consequenties voorjaarsnota voor de investeringen

Vanuit de beleidsvelden worden de volgende financiële consequenties bij de begroting 2008 in de investeringen van de meerjarenbegroting verwerkt.

Tabel 30 – Financiële consequenties investeringen voorjaarsnota 2007 per beleidsveld (in € 1.000)

	2008	2009	2010	2011
Planvorming	0	0	0	0
Waterkeringen	100	100	100	100
Watersystemen, vaarwegen en havens	1.084	249	964	964
Zuiveringstechnische werken	0	0	0	0
Vergunningverlening en handhaving	0	0	0	0
Beheersing van lozingen	0	0	0	0
Heffing en invordering	0	0	0	0
Bedrijfsvoering	-235	-235	-235	-235
Totaal	949	114	829	829
Kapitaallasten		115	53	47

6.2.4 Totaalbeeld financiële consequenties

Naast de financiële consequenties die in de beleidsvelden zijn verwerkt moet ook de structurele doorwerking van uit de jaarrekening 2006 in het meerjarenperspectief worden verwerkt. Uit de conceptcijfers van de jaarrekening 2006 blijkt namelijk dat de werkelijke afschrijvingslasten in 2006 € 1,5 miljoen hoger zijn dan in de begroting 2006 was verwerkt. Hiervan heeft € 600.000 een incidenteel karakter en € 900.000 waarschijnlijk een structureel karakter. De precieze consequenties worden bij de begroting 2008 in de meerjarenbegroting verwerkt.

Hiermee wordt het totaalbeeld van de financiële consequenties uit deze voorjaarsnota als volgt.

Tabel 31 – Totale financiële consequenties voorjaarsnota 2007 (in € 1.000)*

	2008	2009	2010	2011
Exploitatie	702	520	305	355
Kapitaallasten nieuwe investeringen	0	115	53	47
Afschrijvingslasten bestaande activa	900	900	900	900
Totaal	1.602	1.535	1.258	1.302

* Exclusief indexering

Tabel 32 – Totale kosten (in € 1.000), na verwerking financiële consequenties voorjaarsnota*

	2008	2009	2010	2011
Planvorming	2.237	2.211	1.696	1.664
Waterkeringen	6.172	5.873	5.388	5.626
Watersystemen, vaarwegen en havens	21.889	21.706	21.299	21.993
Zuiveringstechnische werken	38.342	39.066	44.722	44.578
Vergunningverlening en handhaving	948	881	856	831
Beheersing van lozingen	1.745	1.719	1.715	1.710
Heffing en invordering	3.533	3.507	3.504	3.406
Bedrijfsvoering	11.375	11.265	11.149	11.126
Totaal	86.241	86.228	90.329	90.934

* Exclusief indexering

6.3 Tariefsontwikkeling

6.3.1 Uitgangspunt

Uitgangspunt voor onze tariefsontwikkeling is dat door een beleidsmatige inzet van reserves per belastingcategorie een gelijkmatige ontwikkeling van de tarieven wordt gerealiseerd.

6.3.2 Tariefsontwikkeling huidige meerjarenbegroting 2007-2011

Berekening tarieven begroting 2007

In de meerjarenbegroting 2008-2011, die onderdeel uitmaakt van de begroting 2007, is nog uitgegaan van een jaarlijkse indexatie van de personeelskosten van 2,5%. De indexatie voor de variabele lasten en de investeringen is in de begroting 2007 op 0% gesteld. De wijzigingen in de tariefstructuur in relatie tot de nieuwe Waterschapswet waren in de begroting nog niet verwerkt.

Het tarief ongebouwd is ten behoeve van een gelijkmatig tariefsontwikkeling voor 2007 hoger vastgesteld dan het kostendekkende tarief. Daarnaast speelde dat in relatie tot het reglement bij een bandbreedte tussen de 12,5% en 15% het tarief ongebouwd vastgesteld moest worden op een bedrag tussen de € 60 en € 72. Inmiddels is duidelijk geworden dat de huidige omslagklassen bij de tariefstructuur volgens de nieuwe Waterschapswet verdwijnen. Dit leidt er toe dat voornamelijk het oostelijk deel van ons gebied en het Kromme Rijn gebied, waar nu maar respectievelijk 20% en 60% van het tarief in rekening wordt gebracht, vanaf 2009 fors meer moeten gaan betalen. Omdat hiermee het belastingdraagvlak wordt vergroot zal het tarief niet zoveel stijgen als vorig jaar bij de behandeling van de begroting is berekend.

Deze ontwikkelingen leiden ertoe dat, om aan de doelstelling van een gelijkmatige tariefsontwikkeling invulling te geven, een gewijzigde tariefsontwikkeling voor met name ongebouwd noodzakelijk is. Hierbij wordt het surplus van de reserve ingezet om het tarief in 2009 zodanig te verlagen dat de schok wordt beperkt voor de gebieden waar de omslagklassen van toepassing waren.

Voorbehoud berekening tarieven onder de nieuwe Waterschapswet

Bij de berekening van de tarieven onder de nieuwe Waterschapswet is gebruik gemaakt van een rekenmodel zoals dat door de Unie van Waterschappen is aangereikt. Dit model gaat uit van afschaffing van de huidige omslagklassen, geen heffing op het effluent van eigen zuiveringsinstallaties en een gereduceerd tarief rijksheffingen. Nog niet verwerkt in de berekeningen is de mogelijkheid van een tariefsdifferentiatie voor buitendijkse gebieden, boezemwateren en bemalen gebieden. De effecten van zo'n tariefsdifferentiatie zijn op dit moment nog niet goed in te schatten. Het algemeen bestuur kan onder de nieuwe Waterschapswet namelijk:

- de heffing voor buitendijkse gebieden en boezemwateren maximaal 75% lager vaststellen;
- de heffing voor bemalen gebieden maximaal 100% hoger vaststellen;
- de heffing voor glastuinbouw maximaal 100% hoger vaststellen.

In de tweede helft van dit jaar zal geïnventariseerd worden welke gebieden mogelijk voor zo'n tariefsdifferentiatie in aanmerking komen. Dan zal ook een rekenmodel beschikbaar zijn, waarmee de effecten van zo'n tariefsdifferentiatie doorgerekend kunnen worden. Besluitvorming over het wel of niet invoeren van tariefsdifferentiatie zal dan moeten plaatsvinden bij vaststelling van een nieuwe kostentoedelingsverordening in de loop van 2008.

Tabel 33 – Tarieven en reservepositie huidige meerjarenbegroting 2007-2011*

	2007	2008	2009**	2010	2011
Kosten meerjarenbegroting 2007-2011 (in € 1.000)	81.294	84.639	84.693	89.071	89.632
Kostendekkende tarieven					
Ingezetenenomslag	36,47	37,22	56,80	57,51	58,22
Gebouwd	0,61	0,63	0,62	0,63	0,64
Ongebouwd	48,24	50,14	69,43	70,31	71,17
Natuurterreinen			4,56	4,56	4,66
WVO	58,28	61,53	46,46	50,68	50,72
Voorgestelde tarieven					
Ingezetenenomslag	34,56	37,22	59,59	60,30	61,01
Gebouwd	0,53	0,55	0,64	0,64	0,65
Ongebouwd	69,00	60,00	44,15	53,46	62,74
Natuurterreinen			4,56	4,56	4,66
WVO	57,00	62,00	47,56	51,23	51,27
Reservepositie (in € 1.000)***	18.847	17.843	18.593	19.343	20.593
	23%	21%	22%	22%	23%

* Exclusief indexering

** Tarieven vanaf 2009 op basis van de nieuwe Waterschapswet

*** Het voorlopig jaarrekeningsaldo 2006 is in deze reservepositie verwerkt.

Toelichting voorgestelde tarieven 2009

- Het tarief voor de **ingezetenenomslag** is de laatste jaren onder het kostendekkende tarief vastgesteld. Daarom wordt er met ingang van 2009 jaarlijks € 750.000 gereserveerd om weer op de minimumreservepositie van 20% uit te komen.
- Het tarief voor **Gebouwd** is voor 2007 en 2008 onder het kostendekkende tarief vastgesteld. Met ingang van 2009 wordt € 0,5 miljoen gereserveerd om weer op de minimumreservepositie van 20% uit te komen.
- Het tarief voor **Ongebouwd** is in 2007 en 2008 boven het kostendekkende tarief vastgesteld. Met ingang van 2009 vindt weer afbouw van reserves plaats.
- Het tarief voor **WVO** is nu onder het kostendekkende tarief vastgesteld. De opbouw van de reserves vindt weer plaats vanaf 2009.

Toelichting reservepositie

- Van 2008 naar 2009 moeten de reserves op basis van de nieuwe Waterschapswet worden herverdeeld onder de belastingcategoriën, dit is in bovenstaande cijfers verwerkt.
- Voor natuurterreinen is nog geen rekening gehouden met op te bouwen reserves.
- De dip in de totale reserves in 2008 wordt met name veroorzaakt door gebouwd.

6.3.3 Tariefsontwikkeling na verwerking financiële consequenties

Na verwerking van de financiële consequenties van deze voorjaarsnota geeft de tariefsontwikkeling het volgende beeld.

Tabel 34 – Tarieven en reservepositie na verwerking financiële consequenties*

	2007	2008	2009**	2010	2011
Kosten meerjarenbegroting 2007-2011 (in € 1.000)	81.294	86.241	86.228	90.329	90.934
Kostendekkende tarieven					
Ingezetenenomslag	36,47	38,16	57,97	58,34	59,15
Gebouwd	0,61	0,65	0,64	0,64	0,65
Ongebouwd	48,24	51,45	70,87	71,32	72,30
Natuurterreinen			4,66	4,66	4,76
WVO	58,28	62,52	47,18	51,38	51,39
Voorgestelde tarieven					
Ingezetenenomslag	34,56	36,30	58,00	59,65	60,80
Gebouwd	0,53	0,53	0,63	0,64	0,65
Ongebouwd	69,00	60,00	45,60	54,45	60,50
Natuurterreinen			4,66	4,66	4,66
WVO	57,00	61,35	48,30	50,85	51,95
Reservepositie (in € 1.000)***	18.847	14.767	13.517	12.267	12.517
	23%	17%	16%	14%	14%

* Exclusief indexering

** Tarieven vanaf 2009 op basis van de nieuwe Waterschapswet

*** Het voorlopig jaarrekeningsaldo 2006 is in deze reservepositie verwerkt.